

per 21
ott
ellen
k
Ornazy,
elleni
elkező
Lapus.
Albu.
uedan
Válcov.
eret já
Bucu.
aradva.
a Ve.
sületek
k a csa-
ültnök,
legye-
ap újra
nagy-
hogy
porthoz
ntették
köté-
bajno-
fárasz
n (Tor-
sikerü
és nő,
sére. A
elvezett,
gel le-
ok: ifj.
ifjúsági
erfi pá-
ter vol-
vezetése
rseny is
es hala-
előretö-
ndruck
ek
tel
tban
ros gép
str. Ep.
nyí pü-
atasztri-
zölő és
ny Pál
escu 6.
la,
lók. Ora-
seiga (v.
) sarok.
a
eladó
erand (v.
emellet.
állan-
Szen'
r. t
Regele
ép
r darab
Scoa et
le
m. Ora-
u 60.
5.

ERDÉLYI LAJAK

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
III. évfolyam, 197 (787) szám. — Szombat, 1934 szeptember 22

Főmunkatárs:
dr Gyártás Elemér

A király beszéde a márășesti-i emlékmű felavatásán

— Megnyitották a bucaresti mintavásárt —

Bucuresti. Saját tud. Marasestiben csütörtökön nagy ünnepek voltak az uralkodó jelenlétében. Leleplezték egy emlékszobrot a nagy marasesti csata színhelyén. Beszédet mondtak: Pamfil Seicaru, a szobormű emeléseinek kezdeményezője, továbbá Tiroiu puina-megyei prefektus, Rascanu tábornok, aki a tartalékos tisztek nevében emlékezett vissza a hősi küzdelemre és Anghelescu hadügyminiszter, aki egy német történetíró szavait idéve, mutatott rá, milyen rendkívüli teljesítmény volt a román hadsereg részéről a marasesti győzelem.

A szónoklatok sorát a király beszéde zárta be.

— A marasesti csata — mondotta a király — számunkra mindig a nemzeti erény jelképe marad. Az a szablya, amely ezen a szobron büszkén emelkedik ég felé, legyen intő jel mindazoknak, akik román földre áhítoznak, hogy ez a szablya villámgyorsan fog lesújtani, ha még egyszer érvényt kell szerezni jogainknak. Ma, mikor egy csata emlékét ünnepeljük, nem a harcias érzés, hanem a nemzeti öntudat és méltányosság ünnepe ünnepeljük. Románia és az ország népe nem óhajtja a háborút, de ápolva diadalmas napjainak emlékét, bizottságot szolgáltatta arra, hogy mint egykor Marasestinél, mindenkor kész megvédeni jogait, megvédelmezni ősi földjét.

A király pénteken reggel érkezett Bucures-tibe, hogy résztvehessen a Károly-parkban rendezett mintavásár megnyitását, ami ma délelőtt 11 órai kezdettel zajlott le ünnepélyes ke-retek között.

Tatarescu és Bratianu Dinu kimagyarázkodtak és kibékültek.

Bucuresti. Saját tud. Dinu Bratianu és Tatarescu keddi esti megbeszéléséről a következő részletek szivárogtak ki:

Bratianu előadta, hogy mik az okai elégedettségének a kormány egyik-másik tagjával szemben, akik, szerinte, vétenek a pártfegyelm ellen akkor, amikor olyan dolgokat intéz-nek el, amelyek a pártvezetőség hatáskörébe es-

nek. Más miniszterek, illetve alminiszterek viszont nyilvánosan szóváteszik a pártelnökség utódlásának ügyét, ami egyenesen sértő re-néve. Ismét mások folyton a kormány átalakítá-sáról beszélnek, ami pedig szintén nem tör-ténhetik a párt hozzájárulása nélkül.

Tatarescu, a kiszivárgott értesülések szer-int, sajnálatát fejezte ki, hogy ezek a meg-nyilatkozások megtörténtek és olyan magyará-zatot adott, ami nyilvánvalólag megnyugtatta Bratianut.

A két államférfiu között annyira helyre-állt a béke, hogy kölcsönösen meghívták egy-mást birtokukra szüretre.

Ennek ellenében az a hír terjedt el tegnap ellenzéki körökben, hogy a kormány és a li-berális párt kebelében újabb, alig leküzdhető nehézségek támadtak, de a kormánykörökben cáfolják ezt az értesülést.

A Skoda-ügy vizsgálata tisztázta Maniut.

Bucuresti. Saját tud. A Skoda-bizottság csütörtöki tárgyalási napján befejezték Cihoschi tábornok kihallgatását. A rendelt hadi-anyag árának megállapítása körül folyt a vita, ami különösen akkor eredményezett izgatot-tabb párbeszédet, amikor Junian tette fel kérdéseit. Junian gunyos modora több ízben kihozta sodrából Cihoschit, aki indulatosan fe-lelte, hogy ezeket a dolgokat már kérdezték tőle s ő meg is adta a választ. A csütörtöki tárgyalás tisztázta, hogy Maniu, miután eleje terjesztették a megrendelés tervezetét, azt a kívánságát jegyezte rá, hogy a román árak semmiesetre se legyenek magasabbak a jugo-szláv árnaknál. Ugyancsak a tegnapi tárgyalá-sok során kiderült, hogy Maniu külpolitikai okokból azt az álláspontot foglalta el, hogy a hadiszer egy részét a francia Schneider-Creu-zot-gyártól szállítsák. Ezek a megállapítások el-veszik a Skoda-ügy politikai élet s nyilvánvaló-vá teszik, hogy az ármegállapításokért csak a technikai tényezők felelősek. A csütörtöki na-pon még Tantzi Dumitrescu tábornokot hall-gatták ki.

Veszélyben van Barthou római útja

Cáfolják az orosz-francia s a német-lengyel szövetség híreit

Párizsból jelentik: A zarái események óta annyira kimélyültek a jugoszláv—olasz ellenté-tek, hogy Barthou olaszországi útja veszélybe került. Ezzel kapcsolatban Pertinax cikket ír az Echo de Parisban, amelyben riadót kiált és a szó szoros értelmében mindenért Rómát teszi fe-lelőssé. Pertinax egyebek között azt írja, hogy Róma az olasz—jugoszláv konfliktus kiélezésé-vel kompromittálni akarja Barthou olaszországi utazását.

Genfből jelentik: Jólétesült francia körökből a leghatározottabban cáfolják, hogy Oroszország

és Franciaország között kétoldali katonai egyez-mény jött volna létre.

Varsóból jelentik: Amíg Párizsból a francia—orsz katonai szövetség híreit cáfolják, Varsó-ban is a legerélyesebb cáfolatot adták ki, azok-kal a híresztelésekkel szemben, mintha a len-gyelek és németek katonai megállapodást kötöt-tek volna. Az estlapok általában helytelenítik Beck külpolitikáját és azt írják, hogy senki sem gondolhat komolyan arra, mintha Lengyelország jövőbeni külpolitikáját egy német—lengyel ket-tős szerződésre akarná alapozni.

Genfi árnyak

Irta: dr Léber János.

Tizenöt esztendő óta négyszer is össze-sereglenek Genfben az országok képviselői, hogy a nemzetek ügyes-bajos dolgát egymás-közt megtanácskozzák s a felmerült nézetelté-réseket elsimítsák. Igazságtalanság volna azt állítani hogy a Népszövetség nem tud felmu-tatni eredményeket; hogy minden, amihez nyúlt, elveszett vagy elromlott a kezei közt, de még kevésbé felel meg a valóságnak az a nagyképi melldőngetés, hogy minden jó, ami a nemzetközi politikában észlelhető, a Népszövetségtől származik és hogy a népek egy-másközötti békéjét egyedül és kizárólag a genfi gyülekezet szellme, hatalma és ereje biztosít-hatja és biztosítja is. Akik a Népszövetséget kigondolták, bizonyára így is akarták; akik azonban megalkották s akik azóta fenntartják, igen-igen messze esnek lélekben és erkölcsben azoktól, akik a Népszövetségben valóban egy olyan nemzetek fölött álló testületet álmodtak meg s képzelnék el ma is, amely részleges ér-dekektől le nem kötötten, hatalmi fénytől nem befolyásoltan ítélkezik a népek egymásközti pereiben s elég hatalma van ahhoz, hogy ité-létét végre is tudja hajtani. Hogy a Népszövet-ség mennyire nem ez, nem kell bizonyítani s hogy nincs tekintélye, hogy sokszor szinte gúnytárgya a vele szemben megnyilvánuló gyűlöletnek vagy olesó szellemességnek, kö-szönje azoknak, akik hitvány önös érdekből az erő és pillanatnyi többség jogán leparancsol-ták arról a piedesztálról, ahová a nemzetek jobbainak közöshaja állította. Senkinek se fáj ez jobban, mint nekünk, kisebbségi sorsa juj-tott katolikus magyaroknak, akik a Népszövet-ség tekintélyének hanyatlásában a legkatoliku-sabb politikai gondolat megcsúfolását látjuk s mindjobban illuzóriussá, zörgő papirossá s fakuló tintává kezd válni számunkra az a védelem, amelyet írott és elfogadott szerző-dések szerint a Népszövetség volna hivatva ja-vunkra gyakorolni.

A most zajló ülések napirendjének leg fontosabb pontja: a szovjet felvétele volt a Népszövetségbe. Nem akarunk vitatkozni azok-kal, akik a felvétel mellett kardoskodtak, nem soroljuk fel újból azokat az okokat és vesző-lyeket, amelyek indokolták tették volna a Kreml mostani urainak távollartását a genfi termekből. Arra a szegyeteljes helyzetre, arra a lealázó Canossa-járásra se kívánunk rámu-tatni, amelyben a Népszövetség szinte tetsze-legni látszott önmagának, pedig néhány évvel ezelőt még anatemával sújtott mindenkit, aki nem barátokozni, hanem csak közeledni is mert a szovjethez. De kifejezést kell adnunk vissza-tetszésünknek akkor, amikor azt a térden-csuszást kellett látnunk, amellyel a világ né-peinek ma mégis csak legelismertebb erkölcsi testülete szinte könyörgött a bosevista diktá-toroknak, hogy tiszteljék meg a szovjet be-lépésével a genfi hajlékot. Arcunk pirult, ami-kor azt kellett olvasnunk, hogy Litvinov ho-gyan diktálta a feltételeket, sőt a meghívás szövegét is Genf melletti kéjlakából s Genfben nem volt egy ember, nem volt egy nagyhata-lom, amely véget mert volna, véget tudott volna vetni ennek a megalázó, frivol játéknak. Nem hisszük és nem reméljük, hogy a szovjet

Dr P. Boros Fortunat

ÉN URAM,
ÉN ISTENEM

Imakönyv férfiak részére

Ara félvászonkötésben 30 lei
egészvászonkötésben 40 lei és portó

Kapható: könyvostályunknál.

belépése a Népszövetségbe akkora eredménynyel járna ez utóbbi javára, mint amilyen csorbát ejtett tekintélyén a meghívással és felvétellel járó kiprovokált és szükségtelen megalázódás. Nagy a gyanunk, hogy Litvinovnak éppen az volt a célja, hogy nyilvánosan megalázza a polgári világrend urait és képviselőit. Nagyobb propaganda volt ez a szovjet s a szovjeti gondolkodás részére minden másnál. Az első fegyvertény sikerült tehát: a szovjet magához illően s a maga céljait illetőleg feltétlenül ügyesen — bemutatkozott.

Nem használt a Népszövetség tekintélyének az a megzavarodottság és kapkodás sem, amellyel a lengyel külügyminiszter ismeretes bejelentését fogadta. Egy olyan nagy és tekintélyes erkölcsi testületnek, mint a Népszövetség, nem lett volna szabad egy pillanatra sem elveszteni higgadtságát és tisztánlátását a felvetett problémában. Mert jog és igazság szerint vagy igaza van Becknek s akkor valóban ki kell terjeszteni a kisebbségek iránt tartozó kötelezettséget mindegyik államra, vagy nincs igaza s akkor férfiasan vissza kellett volna utasítani fenyegetéseit. S helyett mi történt? Szabadon garázdálkodott az önzés; országoként való mérlegelése és megítélése a kérdésnek. Voltak olyan államok, amelyek kezdetben tapsoltak Lengyelországnak képviselőjének, mert úgy hitték, hogy a Beck által felgyújtott tűznél a maguk kis pecsenyéjét is megsüthetik. Másnap azonban már keményen ellene mondták, mert valaki kioktatta őket arról, hogy az indítvány

Csoda a mocsárban

Irta: Mario Tivaldo.

A reménytelen Pontini-mocsarak közt, ahol századok óta csak a malária uralkodott, most az emberi munkának és a virágzásnak legendája vált valóra. Szinte tegnaptól-mára új városok alakultak, a termékeny szántóföldek között és most oly gyönyörű tájképekben gyönyörködhetik az utazó, amely méltó szimbóluma az itteni kiesirózott új életnek.

Az ujonnan alakult városok alapmunkáitai négyévtel ezelőtt kezdődtek meg. Maga Littoria városa 220 nap alatt jött létre, Sabaudia pedig 180 nap alatt. Az életveszélyes mocsaraknak termékenyebbé változtatása amerikai gyorsasággal és a legmodernebb eszközökkel történt meg. Maguk a városok pedig a legújabb építészeti stílusok szerint épültek fel. Az általajfeljavításnál hidraulikus szivattyukat használtak, az út- és alapépítkezésekhez pedig a Monte Circeoból robbantottak le egy 200.000 métermázsányi kőörméget. Ezután következett a talajnak szisztematikus és radikális termővé tétele, a mocsaras talaj elegyengetése, a falvaknak kijelölése, az úthálózat megépítése és maguk az új városkák, amelyeket a szükséghez képest és a vidéki viszonyokhoz mérten egyszerű kolonizációs stílusban építettek fel. Aki valaha is látta ezt a mocsaras síkságot, amelynek egyhangúságát egyetlen zöld folt sem élénkítette meg s amelybe egyetlen emberi lakóhely sem hozott élénkséget s aki most Sabaudia-t látja, az azt hiheti, hogy álmodik.

Azon a tágas síkságon, amelyen most Littoria elterül, ma már 1365 lakóház áll. Min-

elfogadásából egy rájuk nézve igen súlyos következményekkel járó jogi helyzet adódhatik.

Hogy Becknek igaza van-e, vagy nincs, hogy okosan és helyesen járt-e el, amikor a nemzeti kisebbségek védelmének kérdésén ilyen brutálisan dobta a tanácskozás asztalára, most nem kutatjuk. Csak azt állapítjuk meg igen nagy sajnálkozással, hogy a Népszövetségben megint nem a tárgyi igazság, valaminek helyes, vagy helytelen volta irányította a tanácskozásokat és befolyásolta a határozathozatalt, hanem az, hogy a tagállamokra egyenként és külön-külön milyen hatással járhat a felvetett probléma ilyen, vagy olyan elbírálása. Ez pedig, minden csak nem egyetemesség s mindenkéhez illhetik, csak az egyetemességet képviselő s az egyetemes emberi jót szem előtt tartó Népszövetséghez nem.

*

Ausztria függetlenségének hathatós és szerződéses biztosítása egy lépéssel közelebb jutott a megvalósuláshoz. Ez az egyetlen igaz pozitívum, amivel a Népszövetség szeptemberi ülészaka dícserekedhetik. Ausztria helyzete ma Európának legvéresebb problémája. Nincs egyetlen ország, sem közel, sem távol, amely nem volna benne érdekelve. S Németországon kívül mindenki Ausztria függetlensége mellett száll síkra. Ez az egyöntetűség a célban és gondolkodásban, továbbá az osztrák probléma kiélezettsége s szörnyű aktualitása magyarázza meg azt a furcsa helyzetet, hogy míg Genfben 30-50-100 milliós országok képviselőivel — bocsánat a kifejezésért — a kutya se törődik, felszólalásait az újságok is 2-3 sorban elintézik, addig a kis, alig 7 milliós Ausztria képviselőjének, Schuschniggnek drnak a bevonulása a genfi tanácssterembe általános és óriási szenzációt keltett s felszólalását, amelyet a világplapok is hasábkon keresztül ismertettek, szinte percenként szakította meg a tetszésnyilvánítás tapsvihara. Ez az a politikában, amit a fizikában helyzeti energiának neveznek. Nem becsljük le Ausztriát, de nyilvánvaló mindenki előtt, hogy az a nagy tisztelet, amelyben részesül s az a páratlan gondoskodás, amellyel körülveszik, nem az ő személyének s a személyében rejlő erőnek, értékeknek, akcióképességnek szól, hanem annak a szerencsés helyzetének, hogy németfajú nép lévén Németország közvetlen szomszédságában fekszik s bármikor módjában van faj- és kulturpolitikai aggályok nélkül felborítani az európai hatalmi egyensúlyt amugy se szilárd és biztos mérlegét. Ausztria ért is hozzá, hogyan kell ezt

ÚJ KÖNYVEK

Csávossy Elemér S. J. Örök igazságok. Klasszikus értékű, teljesen kidolgozott lelkigyakorlatok. 320 oldal, öt képmelléklettel. Kartonkötésben 200 lei, vászonkötésben 255 lei és portó.

Plus-Zsámár S. J.: A kereszt királyi utja. Válasz a szenvedés örök problémájára. Ara füzve 80, kötve 110 lei és portó.

Csávossy Elemér S. J.: Egy sir a Duna felett. Egy napjainkban elhunyt vizitációs apáca élete és naplója. Ara füzve 36 lei és portó.

Br. Kraue Anna: Magna Peccatrix. Mária Magdolna világhírű regénye. Ijjas Antal fordításában. Ara füzve 95 lei, kötve 135 lei és portó.

Ijjas Antal: Szionai Legenda. Regény. Füzve 55 lei, kötve 90 lei és portó.

Huszár Károly: A Katolikus Akció szociális gondolatai. A világi apostolok vezérkönyve. Ara füzve 100 lei és portó.

Balla Borisz: A lélek utja. Tanulmányok és utijegyzetek. Ara füzve 65 lei és portó.

Gertrud le Fort: A gettóból jött pápa. Ara füzve 80 lei és portó.

Csaba Margit: Amit a nagyleánynak tudnia kell. Ara 105 lei és portó.

Dr Mikos Ferenc: A Quadragesimanno gazdasági rendje. Ara füzve 125 lei.

Csávossy Elemér S. J.: „Énekeljétek az Urnak...” (Az Enekek Eneke elmélkedésben). Ara füzve 15 lei.

Kaphatók: az ERDÉLYI LAPOK könyvostályában.

a helyzetadta szőlőtökét leszüretelni. Most, amikor a bizalmatlanság dermesztő hidege a nemzetközi hitelynyújtásnak gondolatát is megfagyasztja, Schuschniggnek sikerülni fog újabb kölcsönöket szereznie Ausztria részére. Az ilyen ferdeség, az ilyen előnybenrészesítése egyes államoknak csak azért, mert földrajzi helyzetüknel s etnikai jellegzetességüknel fogva kulcsai egy nagy problémának, míg más államok hasonlóan súlyos, vagy talán még súlyosabb és igazságosabb panaszai és kérelmei meghallgatásra sem találhatnak, — szintén nem növeli a Népszövetség pártatlanságába vetett bizalmat. Ezek azok az árnyak, amelyek a Genf fölött keringenek, amelyekre rámutatni kötelességünk, de amelyeket elhessegetni, — nem lehet a mi feladatunk.

den házon egy szám jelenti, hogy a házhoz tartozólag mennyi már ma a feljavított földnek a területe. Újabb 1027 ház és telek van most készülőben. A művelhetővé tett földek területe 24.600 hektár és a további 17.000 hektár most áll feljavítás alatt. A gigantikus mű, amelyet az évszázadok során pápák és hercegek annyiszor megálmodtak s próbáltak keresztülviharozni, most itt áll előtűnk s a nagy munka egy éven belül befejeződéséhez ér.

Littoria városában az úthálózat ma már 239 kilométer, a csatornahálózat pedig 780 kilométer tesz ki. A legközelebbi jövőben még 967 kilométer hosszúságú csatorna és 177 kilométer út készül el.

Mindkét város közepét hatalmas térség hangsúlyozza ki, a rája épült tornyos város-házával. Legelőször is a nyilvános épületeket hozták tető alá: templom, paplak, gyermekotthon, postahivatal, szálloda, áruház, iskola, kórház, tornacsarnok, színház, mozi, fürdő és kaszárnya jelképezik a meginduló városi életet. Az utcákat fiatal építésszek képezték ki, a legszigorubb hasznossági elvek figyelemmel-tartásával. Architektikailag a katonai kolonizáció egyszerű vonalait uralkodnak ezeken az utcákon, minden felesleges díszit elmentőztek, de a méretek ritmusa és a hatalmas négyszögek mégis grandiózussá teszik ezt a városképet és száműznek belőle minden egyhangúságot. Tagadhatatlan azonban, hogy ezeknek az építményeknek némileg kollektív izük van és a munkásember életének szigorúságát lehellik az egyenes és praktikus utvonalak.

A talajjavítás és a vízlecsapolás mellett, amely előfeltétele volt itt az ujonnan meginduló életnek, a Terracina-i erdőnek jut még hatalmas szerep az új munkaközösségek életé-

ben. Ez az erdő, amelyet eddig csak kigyók és teknősbékák laktak, ezelőtt a Monte Circeóval emelkedett ki a mocsárból. Mostan az őserdőszertü, kaotikus vegetációt kiirtották az erdőből, a szinte ezeréves ősfákat azonban egy új cél érdekében megóvták. Az erdőt körülbelül ötven kilométeres körzetben utakkal szeltek át és így körülbelül 5000 hektáros nemzeti parkot nyertek, amelyet szarvasokkal és muflonokkal népesítettek be, a klimatikus viszonyok megjavítására pedig eukaliptuszokkal és fenyőkkel ültették be. Ezen az erdei parkon kívül, amely nemrégiben még olyan veszedelmes terület volt, hogy a legbátrabb emberek is óvakodtak keresztül menni rajta, mindkét ujonnan épült városnak megvan a maga strandfürdője, a Tyrennei-tenger partján.

A Paola-tó, a Monte Circeo és a tenger apró öblei oly hatásos természet szépségekkel szolgálnak mostan ezen a tájon, amelynek hatása alól nem ragadhatja ki magát az utazó. S mindezek mellett a modern munkásélet üteme adja meg az itteni élet ritmusát. A vadon és a mocsár fenséges kertekké változott rövid idő alatt és hullámozó vetéssel ékes szántóföldekké. Az apró fehér házak fölé mintaresterüleg emelkedik ki Sabaudia tornya. Littoria négyszögletes városához pedig erődítményként hatalmasodik a látóhatárra. Valami csodálatos harmóniává olvad itt a táj békéje és a családok munkásélete, amit egy vezérlő akarat teremtett itt meg jóformán a semmiből. Pedig kicsoda történelmi mult lappang emögött a táj mögött s mennyi legenda fűződik ehhez a parthoz, itt a Monte Circeo lábánál, Odysseus kikötőjében!

A császárságkorabeli város itt terült el a

Lengyelország népkisebbségi javaslata a Népszövetség főbizottsága előtt

Tárgyalás kezdődik a kisantant s Magyarország delegátusai közt a könyvek szabad forgalma könnyítésére

Genfből jelentik: Csütörtökön a Népszövetség főbizottságában tárgyalás alá vették Lengyelország ismert népkisebbségi javaslatát. Racsinszky lengyel delegátus vezette be a vitát. Arra mutatott rá, hogy a lengyel javaslat nem irányul egyetlen állam ellen se, hanem egy fontos elvi kérdést kíván gyakorlatilag tisztázni. Es csakis ezt az elvet tartja szem előtt: a népkisebbségi jogoknak minden államban egyenlő alapokra helyezését.

A lengyel kiküldött aztán a kérdés elvi része körül felmerült ellenvetésekkel foglalkozott. Első ellenvetés az, hogy nincs minden államban népkisebbség. Ez az állítás a statisztikai adatok szerint se állja meg a helyét. De különben is minden államban megvan a jövőbeli lehetőség, hogy akár faji, akár nyelvi, akár vallási alapon népkisebbségek támadjanak.

Második ellenvetés, hogy a népkisebbségek nem panaszkodnak a Népszövetség előtt s így ez a tény is azt bizonyítja, hogy a népkisebbségi kérdés elvesztette azt az élességét, amely miatt annakidején a népkisebbségi egyezmények létrejöttek. Ez az állítás csak látszatokra támaszkodik. Hogy a népkisebbségek nem panaszkodnak a Népszövetség előtt, ez nem bizonyítja az ő panasztalan helyzetüket. Sőt éppen az ellenkezőjét bizonyítja, mégpedig azt, hogy panaszkodni se mernek.

Harmadik ellenvetés, hogy az államok szabadelvű belpolitikával amúgy is elintézik népkisebbségeik ügyét. De ha olyan szabadelvűek, akkor miért ellenzik a lengyel javaslatot s miért nem mennek bele, hogy a népkisebbségi jogvédelem szabályait mindenütt elfogadják?

Racsinszky érvelése nagy benyomást keltett.

Ossucky cseh és Eckhardt magyar megbízottak vitája

Genfből jelentik: A szellemi együttműködés bizottságában Ossucky cseh delegátus foglalkozott azzal a magyar panasszal, hogy a kisantant államai akadályozzák a magyarországi kiadási könyvek forgalmát. Ossucky állította, hogy a magyarországi egyes iskolakönyvek irredentiz-

must terjesztenek. Ezzel szemben Eckhardt Tibor magyarországi delegátus kifejtette hogy a magyar kormány maga tiltja az olyan könyveket, melyek más nemzet érzékenységet sérthetnek. Felajánlja, hogy a magyar könyveket ebből

Jugoszlávia is felmondja a népkisebbségi egyezményt

A kisantant más két állama megmarad az egyezmény mellett

Párizsból jelentik: Saurwein, a Paris Soir Genfben kiküldött munkatársa azt a szenzációs jelentést küldötte lapjának, hogy Jugoszlávia a legközelebbi népszövetségi tanácsülésen felmondja a kisebbségi szerződést. A jólinformált újságíró szerint, Fotics jugoszláv megbízott, a legközelebbi alkalommal bejelenti, hogy Jugoszlávia csatlakozik Lengyelországhoz és a maga részéről is felmondja a kisebbségi egyezményt. A kisantant másik két állama, Románia és Csehszlovákia ezzel szemben nem vesz részt a vi-

a szempontból a szellemi együttműködés bizottságának a vizsgálata alá bocsátják, ha Ossucky is ugyanezt a felajánlást megteszi.

A magyar delegáció javaslata az volt, hogy a magyar könyvek szabad forgalmának akadályait a szellemi együttműködés bizottsága jószolgálatu közbelépéssel hárítsa el. A javaslat ellen a kisantant kiküldöttei előbb ellenzően szólaltak fel. Majd Bonnet elnök és az argentinai kiküldött közvetítő javaslatára olyan határozatot hoztak, hogy a bizottság főtárgyára s a magyar és a kisantant kiküldöttek együttes tárgyalást kezdenek a könyvek forgalmi nehézségei kiküszöbölésére.

Genfből jelentik: Itt általánosságban az a helyzet, hogy genfi körök nem bíznak Lengyelország és Jugoszlávia együttes fellépése esetén sem, a kisebbségi jogok általánosítására vonatkozó lengyel javaslat sikerében. A kisantant se teszi azt magáévá. Csehország, ha helyesli is elvben a lengyel felfogást, mégse hajlandó eltérni Romániával együtt attól a felfogástól, amit a kisebbségi jogok védelmében, a népszövetségi szabályzat előír.

Polgárháború aggasztó előjelei Spanyolországban

A miniszterelnök és belügyminiszter megerősítik a készülődő fölkelés híreit

Madridból jelentik: Pár nappal ezelőtt a politikai közérdeklődés központjába került az az eset, hogy egy nagy fegyvercsempészési műveleten rajtakapták Echevarrieta nevű nagy-

iparost. Elfogták s azonnal megindult a vizsgálat a fegyvercsempészet kiágazásai után. Rájöttek aztán, hogy a fegyvercsempészet a szocialista és kommunista közös front javára szolgált, s óriási raktárakat halmoztak fel a marxista szervezetek robbanóanyagokból és fegyverekből. A vizsgálat így nagyarányú baloldali felkelés terveit és előkészületeit fedezte föl, ami napról-napra óriásibbá fokozta az izgalmakat.

A minisztertanács állandóvá tette ülésé- zéseit.

Samper miniszterelnök megerősítette azt a hírt, hogy óriási fölkelés készült, s a fölkelők bőven el voltak látva egy egész hosszú időtartamu polgárháborúra fegyverrel, lőszerrel és robbanóanyagokkal. A szocialisták és kommunisták egyesült szervezetei készítettek elő a fölkelést. Legaggasztóbb az — mondotta a miniszterelnök, — hogy a minisztériumok legmagasabb hivatali köreiből és a hadseregben is befolyásos egyének vannak, akik készen állottak a fölkelők segítségére.

A belügyminiszter is megerősítette, hogy a baloldali fölkelés igen nagyméretűen előkészült. Először a belügyminisztériumot, hadügyminisztériumot, a közbiztonsági hivatalt és a főpostát akarták a fölkelők Madridban megszállani.

A minisztertanács csütörtökön este egész Spanyolország területére elrendelte a riadókészültséget.

Három diplomata teljes díszben.

Anglia, Franciaország és Olaszország németországi követei teljes díszben fogadásra várnak az elnöki palota fogadótermének előcsarnokában

Csűrös Emilia :

CSILLAGSZALLÁS

című könyvében az ifjúsági és gyermekszíndarabok, prólógok, alkalmi köszöntők és egyéb alkalmi versek gazdag gyűjteménye található. Megrendelhető: az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

Ara : 60 lel.

ember 22.
EK
ságok.
tt lel-
léklet-
kötés-
t utja.
árára.
Duna
vizitá-
ve 36
atrix.
ljas
kötve
gény.
szo-
odás
rtó.
almá-
el és
jött
ynak
sim-
5 lef.
ek az
edés-
ban.
t, ami-
ege a
s meg-
ujabb
z ilyen
egyes
helyze-
a kul-
lamok
abb és
hallga-
ívveli a
lmat.
Genf
kőte-
nem
yök és
Circeó-
az ós-
ák az
n egy
körül-
lakkkal
ktáros
okkal
atikus
szok-
erdei
olyan
trabb
rujta,
van a
enger
enger
ekkel
k ha-
itazó.
é üte-
radon
rövid
ántó-
aret-
Litto-
ény-
eso-
és a
aku-
iből.
emő-
dik
ánál.
el a

Pasta

*

Kedves Testvérem!

Tegnap láttalak az utcán. Arcod sápadt volt és gondgyötört. Hajad csapzottan és ziláltan hullott homlokodba. Álmatlan szemedet mereven szegezted magad elé, az őszi levelektől szemetes járdára. Sétabotoddal valami ideges zene taktusát ütögetted a levegőben. Sietlén, de sietéseden meglátszott, hogy tétova, határozatlan és céltalan. Fogadni mernék, hogy éppen olyan nyugodtan siethetnél volna ellenkező irányba is. Megfigyeltem, hogy a sarkon újságot vásároltál. Aztán anélkül, hogy betépillantott volna, összegyűrted szórakozottan. Anélkül, hogy temagad akartad, vagy észrevetted volna, kemény papírlabdát gyurtál belőle és behajítottad az egyik fa oldalán függő szemeteskosárba.

Tegnap láttalak az utcán. Kis fehér kosztim volt rajtad. Gondosan hullámosított hajadon divatos kalapocská. Szádon rúzs, arcodon festék. Kicibált szemöldököd helyén vékony kis féregként görbült a festett, szürke vonal. Szemed alatt mély, fekete karikák húzódtak meg. Nem mosolyogtál senkire, rossz kedved volt. Sőt — határozottan szomorú voltál. Azt hittem, mingyárt sírni kezdesz a hályogos ultramarin őszi ég alatt. Az egyetemes unalom és céltalanság sirt le Rólad, Testvérem.

Tegnap láttalak az utcán. Sűrű, hosszú gyászjától ijedt szárnyként verdesett a hírtelen alkonyi szélben. A temetőből jöttél. Amerre elhaladtál, krizantémok illata lengett lágyan a levegőben.

Tegnap láttalak az utcán. Magas építő-állványon álltál és téglákat dobáltál fel egymásután az épülő fal tetején váró munkásokra. Rühád rongyos volt és piszkos. Aztán láttalak, amint rövid-nadrágosan, vidáman szaladtál az iskola felé, hónodalatt vadonatúj, nyomdászmag tankönyvekkel. Láttalak, amint megrokkanna, megfázva és megázva, borotvátlanul és foszlottújjú fekete kabátban ácsorogtál a nyugdíjasokkal a pénztár előtt. Amint nyelvizsgára várva remegtél sok-sok társaddal együtt a megyeháza léghuzatos kapualjában, fehér vattával füledben, fakó réműlettel szegény, rövidlátó, pislogó szemekben, amely fölött bozontosan és deresen burjánzik a sűrű szemöldök és kuszán futnak össze-vissza a gond mély ráncai.

Láttalak összetett kézzel imádkozni korareggel a templomban. Láttalak, amint dülöngözve, tántorogva buktál ki éjszakai lebuja gőzölgő ajtaján.

Láttalak mindenképpen. Láttalak gyermeknek, férfinak, leánynak, asszonynak, anyának, munkásnak, öregnek és fiatalnak, vidámnak és szomorúnak, nevetőnek és sírónak, győzelmese és elbukónak.

Te nem ismeresz engem. Eddig megbújtam mindenütt, láthatatlanul és ismeretlenül. En voltam a Meghittség és a simogató emberi Beszéd. Tegnap elhatároztam, hogy végre megismerkedünk. Föltettem magamban, hogy levelet írrok Hozzád.

Ezekben a levelekben elmondok mindent, amit csak gondolok Rólad, magamról és a világról. Meghíten eléd akarok állni és megszólítani. Együtt róni veled az utcákat. Bemenni alkonyattól homályos szobádba és elbeszélgetni Veled, gyakran, hosszan és kedvesen. Nagy, tanácstalan, szomorú magányodban a társad akarok lenni, akivel megosztod minden örömet, gondodat, aki vigasztal Téged és szórakoztat. Olyankor komolyan szólok Hozzád, máskor tréfásan fecsegek. Megkacagtatlak és meg is rikatlak néha. Együtt akarok nevetni és sírni Veled.

Ezentul — minden héten — ebben az újságban találod meg Hozzád szóló leveleimet. Mindenfelől lesz szó ezekben a levelekben. Gondokról és szomorúságokról. Multról és jövőről. Tervekről és kötelességekről. Jellemről, hitről, vallásról és ételéről. Életről és halálról. Politikáról és irólakomáról. Még divatról is. Megbeszélünk minden apró eseményt. Elmesélem Neked, mit láttam, mit hallottam,

Szekfű Gyula:

BETHLEN GÁBOR

Leszállított ára
egészvászonkötésben
320 lei helyett csak

120 lei.

(316 oldal). Rendkívüli kedvezmény, csak az Erdélyi Lapok olvasói számára.

A Magyar Szemle Társaság kiadása.

Kapható: az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

milyen gondolatokkal viaskodom. Ki akarlak vallatni és vallani akarok Neked.

Barátod vagyok és testvéred.

Nekem is szükségem van Rád, mert nagy az én magányom és nyugtalanul keres az én szívem. Mert egy a vérem a Te véreddel és örökre Hozzád tartozom.

Kössünk szövetséget.

Fogadd szívesen hát első leveletem. Te ezerarcu Ember, Erdélyi Magyar, Te kedves, kedves Akárki!

1934. szeptember 20.

Nagy szeretettel köszöntelek:

Dsida Jenő.

A vigás, melódia és nevetés filmje!

„Az áladjutás”

Fritz Kampers, Heinz Rühmann, Trude Berliner, Viktor de Kowa.

Szombat, vasárnap 5-kor olesó helyár

Előzőleg új hirdető!

Capitol Filmszínház.

Vasárnap d. e.

11-kor nagy matiné: Szőkevény.

Marót Annie estje az oradeai színházban

Nem telt ház, hanem zsufolt ház gyűlt össze tegnap, csütörtökön este a színházban, hogy meghallgassa Marót Sándor szerkesztő zeneművészeti főiskolát végzett leányának, Marót Annienak egyetlen önálló estjét, azt a műsort, amivel Budapesten olyan kimagasló sikert aratott, amelyre messzi idők óta nem volt példa. Elmondható, hogy ott volt a színházban mindenki, aki ennek a társadalomnak elitjébe tartozik. A Magyar Párt elnöksége, a Kath. Növédő egyesület tagjai töltötték meg a páholyok s a szőlle nagy részét. Marót Annie, ez a fiatal művészleány, mint fentebb említettük, azt a műsort mutatta be, amelyet a maga zsenialitásával állított össze s amellyel a maga nemében páratlan sikert aratott Budapesten. De páratlan a maga nemében a műsor mellett az előadása is. A régi és az új magyar költészet gyöngyeiből kevésbé ismert verseket szaval s azokhoz megfelelő zongoraszámoikat játszik. Egészen új műfaj ez, amit még nem hallottunk a rivaldák előtt. Az összeállítás is annyira egyéni és elragadó, mint a művészleány gyönyörű játéka, kedves, közvetlen előadása. Hatalmas nyíltszini taps tört ki minden verse, zongorajátéka után s ezt a meleg, spontán feltörő ovációt a fiatal művésznőnek bájos, finom egyéni művészete varázsolta elő. Forró, meleg ünneplés volt az egész este. Hogy milyen szeretet, megértés fogadta, bizonyították az ováción kívül azok a csokrok, töméntelen virág, amivel Marót Annie otthonát tele zsúfolták s amelyek között kitűnt a Kath. Növédő gyönyörű csokra.

Az estélyt néhány szép, poétikus szóval Markovics Rodion író, a Szibériai Garnizon szerzője nyitotta meg, aki Timisoaráról jött az estélyre s aki a műsoron egy nagyon szép novelláját is felolvasta — nagy tetszés mellett. Marót Annie most erdélyi körútra indul. Szombaton Aradon, szülővárosában mutatja be műsorát, ahol nagy fogadtatásra készül a társadalom s az újságírói kar. Aztán Timisoaran, Clujon, Tg.-Muresen (Marosvásárhelyen) és még több városban fog estélyt rendezni a művésznő, azokon a helyeken, ahova meghívást kapott, mielőtt visszautazna Budapestre, folytatni nagy sikerrel és szép ígéretekkel megkezdett művészi pályáját.

Halálozás. Özv. Schulte Péterné született Pantya Vilma 72 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután 5 órakor lesz az olasz temetőben levő Havassy-kapornából. (Veiszlovits).

A Központi Katolikus Legényegylet új klubhelyiségeinek megnyitása. A helybeli Központi Katolikus Legényegylet a temes költséggel remováltatta és megnagyobbította nagytermét és klubhelyiségeit. A modernül átalakított otthont szeptember 30-án, szüreti táncmulatság keretében adják át rendelkezésükre. Az estély műsora a következő: 1. Legényegyleti induló. 2. Megnyitó beszéd. Tartja Oswald Pál. 3. A Szentkeresztnek és Szent József szobrának elhelyezése. 4. Shöntán Aranykakas című vígjátékának előadása. Belépődíj személyenként csak 22 lei. Az egyesület minden jötevéjét és jóbarátját ezuton hívja meg a Rendezőség.

Kolping turisták gyalog kirándulása. A Központi Kolping Sportegylet turistaszakosztálya szeptember hó 23-án, vasárnap gyalog kirándulást rendez a Kurucz-kuthoz. Gyülekezés reggel 7 órakor a Szent László-templomban, ahol a kirándulók meghallgatják a szentmisét. Reggeli a cserjésben. Fatányéros ebéd a Kurucz kuthánál. Délután a szép fekvésű völgykatlanban erdei cserkészés és más szórakozások. Este 8 órakor visszatérés. Részvételi díj nincs. Szakosztályunk minden jóbarátját s a nagy természetet összes rajongóit szívesen látja a szakosztály elnöksége.

BTC kirándulás Stana de Vale (Biharfüredre). A Bihari Turista Club folyó hó 22-én délután fél 3 órai indulással kirándulást rendez Stana de Vale (Biharfüredre). Részvételi díj 120 lei, tagoknak 95 lei, szállással együtt. Jelentkezni lehet legkésőbb péntek estig az egyesület irodájában, Str. I. C. Brătianu 1., délelőtt 11—1-ig, délután 6—8-ig. Indulás a Palace étterem elől.

A Gutenberg Dalkör műsoros táncmulatsága iránt hatalmas érdeklődés nyilvánul meg a társadalom minden rétegében. A népszerű dalkör szeptember 29-én, szombaton este 9 órai kezdettel a Kath. Körben kitűnő műsorszámokkal tarkított reggelig tartó táncmulatságot rendez. A rövid, de tartalmánál fogva elsőrangú műsor keretében az Erkel Ref. Zenekar szereplése szenzációs lesz, ugyancsak a Réti Sztáray Vegyeskar is méltóan illeszkedik bele a műsorba kitűnő együttesével. Volentik Endréné szavalattal, Varga József humoros előadásával élénkíti a nagyszerű műsort, amelyet Gutenberg Dalkör dalszámai egészítenek ki, hogy aztán annál tágabb teret engedjen a táncoló fiatalok örömeinek. Mindenkit szívesen hív meg a rendezőség erre a nagyszerűnek ígérkező táncmulatságra. Belépési díj személyenként 20+2 lei.

A Központi Kolping Sportegylet első bajnoki mérkőzése. A Központi Kolping Sportegylet újult erővel indul neki az őszi bajnoki küzdelemnek. Első bajnoki mérkőzését szeptember hó 23-án játsza Marghitán az ottani Victoria csapatával. Kísérelőket szívesen visznek. Kísérelődíj oda-vissza 40 lei. Jelentkezni lehet a Központi Katolikus Legényegylet székházában.

Kirándulást rendeznek a Református Kör turistái Băițara (Rézbányára). Indulás f. hó 23-án, vasárnap reggel félöt órakor. Részvételi díj személyenként 80 lei. Jelentkezéseket a Kör Strada Aurel Lazar (Nagy Sándor) utcai helyiségében eszközöl a rendezőség.

BTC kirándulás Pădurea Neagră (Feketeerdőre). A Bihari Turista Club folyó hó 30-án kirándulást rendez Pădurea-Neagră (Feketeerdőre). Jelentkezni lehet a BTC irodájában, Strada I. C. Brătianu (Szaniszló-utca) 1. délelőtt 11—1-ig és délután 6—8-ig.

Előfizetőink szíves figyelembe ajánlunk hogy

a Püspök-füredőbe

kedvezményes jegyek

a csodavivatafunkban mar ughatok

A
Meg

Gen
az első
a Népsz
vezete k
állította
lékok ki
zé, term
Azonban
ország l

A V

Még
szertartá
kán lapj
zolt a fő
most jut
következ

— A

ezekben
milyen f
lyen sz
bevinni,
be való
sal végb
tak rá, h
dulatos s
ják, mel
nak Mos
vételi for
vinov Sv
rületére.

dolt a sz
Genben
látat és
akik cél
rombolás
használn
nagyravá
taturáján
gramjáná
ták. For
egészen
és politik
szovjetpr
között, n
tandókat
nyába be
fejtették
litikai sz
osátható
térnünk.

tiszták, p
lenne. A
zottai, ki
ugy hitte
kolmány
kiviteles

◆◆◆◆◆

A Szovjet fölvétele után . . .

Megtörtént már az első összeütközés a szovjet-küldöttség és a Népszövetség között

Genfből jelentik: Hamarosan megtörtént az első összekülönbözés a szovjetküldöttség és a Népszövetség egyik elég fontos hivatali szervezete között. A költségvetési bizottság összeállította a tagállamok által fizetendő évi járulékok kimutatását, s a fizetésre kötelezettek közé, természetesen, Oroszországot is felvette. Azonban a tagsági díj megállapításánál Oroszország lakosságszámát és kiterjedését alapul

véve, az ő terhére nagyobb tagdíjat számított. Litvinov idegesen és felháborodva tiltakozott az ellen, hogy ők nagyobb díjat fizessenek, mint Franciaország. A költségvetési bizottság előadója a tiltakozásra megtette a maga ellenvetéseit, de egyezsége jutni nem tudtak. Barthout várják vissza, hogy ebben az aránylag kis kérdésben békét csináljon.

A Vatikán lapja kételkedik, hogy Szovjet-Oroszország fölvétele javára válnék a genfi Népszövetségnek

Még a szovjet népszövetségi fölvételének szerződéses végső napjait megelőzőleg a Vatikán lapja, a *L'Osservatore Romano* is foglalkozott a fölvétel kérdésével. Az illető lappéldány most jutott hozzánk. A kérdéses közlemény a következőket mondja:

— A genfi tanács jogászai és politikusai ezekben a napokban azzal foglalkoztak, vajjon milyen formulákat tudjanak kidolgozni és milyen szofisztikus kitalálásokat tudjanak végbevinni, hogy Oroszországnak a Népszövetségbe való felvételét valami tisztességes eljárással végbevigyék. A moszkovita diktátorok vártak rá, hogy az udvarias angoloktól és a fordultatos szavú franciáktól a meghívót megkapják, mely utlevélként szolgálhasson Litvinovnak Moszkvából Genfbe vezető útjához. A felvételi formula problémáját megoldották, s Litvinov Svájcba jön, annak az államnak a területére, mely olyan világosan nem-et mondott a szovjetizmus nyugatra marsolása ellen. Genfben mégis fáradoznak, hogy szép formulákat és modort találjanak azok elfogadására, akik célul tűzték ki az európai kultúra szétrombolását. Szép modort akarnak találni és használni azokkal szemben, kik a maguk nagyraívagyó imperialista és demokratikus diktatúrájának, s a nemzetközi forradalom programjának a saját orosz népüket is feláldozták. Formákat és udvariasságot keresnek, s egészen eltekintenek attól, hogy erkölcsi, jogi és politikai összeférhetlenség van a forradalmi szovjetprogram s a jog és igazság amaz elvei között, melyeket a Népszövetség mint bizosítandókat és megvédendőket a maga alkotmányába beiktatott. Már egy más alkalommal kifejtettük az okokat, hogy erkölcsi, jogi és politikai szempontból Oroszország miért nem bocsátható Genfbe. Nem szükséges azokra visszatérnünk, mert azok annyira nyilvánvalók és tiszták, hogy más tájékozódás elképzelhető se lenne. Azonban a sokgöndü államok megbízottai, kik jelenleg Genfben összegyűlekeztek, úgy hitték, hogy nemcsak a népszövetségi alkotmány nehézségeit léphetik túl, de valami kivételes eljárással díszkaput is emelhetnek a

moszkvai megbízottaknak. A politikai raison az erkölcsi és jogi raison fölébe emelkedik. A legközelebbi fejlemények majd megmutatják, vajjon jó, vagy rossz üzlet volt-e a genfi intézménynek minden bölcs indokot figyelmen kívül hagyva, mely Oroszország fölvétele ellen szólt? Vajjon ez volt-e a helyes mód, hogy új csatlakozókat találjon, akik az ő tekintélyét is helyreállíthatják?

A kisebbségi kongresszusok főttkára cikket írt a szovjetunió népsemmissítő nemzetiségi politikájáról.

Genfből jelentik: A Népszövetségbe való belépés alkalmával Litvinov orosz külügyi népbiztos kiemelten beszélt arról, hogy a szovjet nemzetiségi politikája Oroszország minden nemzetisége számára biztosítja a külön kulturális és gazdasági fejlődést. Ezzel szemben dr. Ammende Ewald, a kisebbségi kongresszusok főttkára cikket írt, mely több lapban megjelent s mely „Népek megsemmisítése a szovjetunióban és a Népszövetség” címet viseli. A cikk elmondja, hogy mikor Lenin a maga orosz forradalmát elkezdte, a pétervári állomáson rávágó tömegeknek nemcsak „kenyeret és békét” ígért, hanem azt is, hogy Oroszország minden néplörzse a maga népiségének teljes különállását és szabadságát megkapja. Ukrajnában, Fehéroroszországban, a Kaukázus vidékének különböző néplörzseiben külön nemzeti kommunizmusok alakultak, melyek azt tűzték ki célul, hogy a maguk külön népegyeniségét a pétervári központ követelményeivel összhangba hozzák. Azonban a szovjetrendszer nem bírta meg ezt a nemzetiségi különállást, s a gabonarekvirálásokkal a kommunista központ legjobban éppen a nemzetiségi vidékeket sújtotta. Ukrajna, Európa egykori gabonakertára is így megismerte az éhség-katasztrófát, s emiatt ott erős ellenállás fejlődött ki, hogy az ottani gabonakészletek az ottani nép javára visszamaradjanak. A fehéroroszkok, a kaukázusi népek, a németek és tukmének földjein is legjobban volt az egyéni rendszerű földművelés-munka, tehát a kommunista rendszer ezeket

vetta legerősebb kisajátítás alá. Mindenütt a természetes ellenkezés támadt föl. Az ukránoknál Skrypnik volt az ukrán szovjet-költársaság első elnöke, ki régi és megbecsült kommunista volt, de egyúttal tősgyökeres ukránként népének hűséges szószólója is. Ezzel szemben a keletázsiai külön néptörzsek letörőjét, Postychewet küldötték ki teljhatalmu biztosnak az ukrán gabonakészletek elvételére. Skrypnikkel nehéz vitája volt, de végül is Skrypnik egy nagy összeütközés után — öngyilkos lett.

A Postychew letörő módszere folytán a kommunista központ elvül tűzte ki, hogy a központi gazdaságvezetés érdekében a nemzetiségi külön területalakulásokat meg kell gátolni. A fehéroroszkokra következett a sor, hogy hasonlóan bánjanak el, mint az ukránokkal. Különösen súlyos tragédia érte az oroszországi németeket; ebből az egymilliónyi népesoporból csak az 1933-ik év folyamán 140 ezer pusztult el az éhség és üldöztetés miatt. Hasonló kiirtó eljárás következett a Kaukázus népei között, különösen a georgiaiak ellen, kik végül is hősi harcot kezdtettek nemzeti létük fenntartásáért.

— Ilyen az igazi arculata a mai moszkvai nemzetiségi politikának, — mondja Ammende cikke. — Mindenütt, úgy Ukrajnában, mint a Volga mellett, s Fehéroroszországban éppen úgy, mint a Kaukázusban, következetes módon azt az egy célt folytatják: kiirtani minden népet és népesoportnak a kulturális törekvéseit, hogy ezek helyett kizárólag a „proletár internacionálizmus” eszméjét valósítsák meg, mely nem ismer el semmi külön népegyeniséget.

A cikk végén Ammende azt mondja, hogy a szovjet népszövetségi fölvétele csak megerősíti azt a népsemmissítő munkát, ha Oroszországtól a nemzetiségi jog elismerését ki nem erőltetik. Nagy felelősség az, ami ebben a kérdésben a genfi gyűlekezetet terheli.

Elfogták az óceánrepülő Lindbergh gyermekének gyilkosát

A gyanúsított kertjében elásva megtalálták a megjelölt bankjegyeket

Newyorkból jelentik: A rendőrségnek soha nem szünetelő nyomozás után, végre sikerült ráakadnia Lindbergh ezredes elrabolt gyermekének gyilkosára, vagy legalább is arra az egyénre, aki Lindbergh Baby elrablása után 50 ezer dolláros váltságdíjjal zsarolta meg az ezredest.

Braunx-kerületben egyik benzinkutnál benzint vásárolt egy középkorú férfi és 20 dolláros aranyutalvánnyal fizetett. Az alkalmazottnak gyanús volt a benzintvásárló ember és szólott egy közeli rendőrszemnek, majd detektívek követtek az illetőt, közben pedig megvizsgálták a bankjegyet a rendőrségen. A bankjegy meg volt jegyezve és így állapították meg, hogy abból az ötvenezer dollárból származik, amit Lindbergh váltságdíjként fizetett ki. A középkorú férfit ezután lakásán letartóztatták.

Hauptmann Bernat Richardnak hívják, német állampolgár s mint polyautas, tizenegy év előtt szökött ki Amerikába.

Egyébként bizonytalan existenciára. A gyilkosságot és Lindbergh Béby elrablását mindezekig a leghatározottabban tagadja, jöllehet,

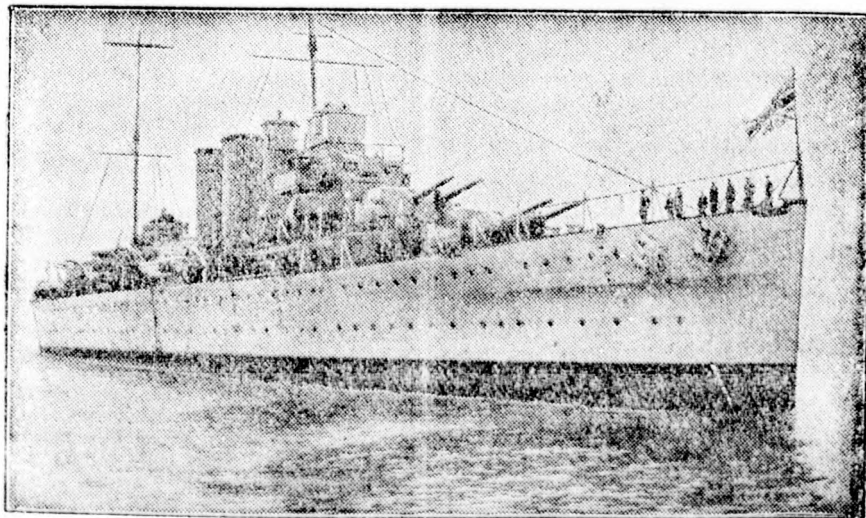
a rendőrség felásta annak a háznak a kertjét, melyben Hauptmann lakik és a kert egyik zugában még 13.730 megjelölt bankjegyet találtak, amelyek kivétel nélkül a Lindbergh ezredes által lefizetett váltságdíjból valók.

Jelentkezett egy Perrone nevű sofőr, aki Hauptmannban a leghatározottabban felismerte azt az embert, aki annakidején felfogadta őt, hogy Lindbergh ezredes megbízottjának a meggyezésre vonatkozóan üzenetet vigyen.

Amikor Hauptmannat lekísérték a rendőrségre, hatalmas kíváncsi tömeg verődött össze a Hauptmannra: „Valld be, hogy te gyilkoltad Hauptmannra: Valld be, hogy te gyilkoltad meg Lindbergh Bébyt!”

Hauptmann nem felelt, csak tagadóan rázta a fejét.

Elfogatása óta állandóan vallatják.

Anglia legnagyobb cirkálója, a „Kent”.

Az angol flotta naggytkorlatai alakalmával különösen szép teljesítményeket végzett.

A lakihegyi rádióantenna-toronyról

Budapest, szeptember hó.

Sziporkázó szeptemberi ragyogásban indulunk gépkocsin Budáról. Fent fényben fürdik a Gellért-hegy, a Citadella, a királyi vár s a Mátyás-templom tatarozásra váró, patinás kupolája. Lenn szürkén sötétlenek a lebotlott, vén Tabán omladécai. Kocsink száguldva szeli a kilométereket. Átrohogunk a csepeli szabadkikötőn, amelynek mólóján most ünnepi, álmos lustaság terpszkedik. Bent, Csepelen vidám, tarka kép fogad. Szüreti mulatságra induló magyarruhás leányok s legények — lóháton — lepik el az uttestet. Alaposan le kell csendesíteni kocsink iramát, hogy baj ne történjék... Tul vagyunk Csepelen is s nemsokára feltűnik utunk tulajdonképpeni célja: a lakihegyi nagyadó antenna tornya. Nem messze tőle a régi, kisadó antennájának két tartóoszlopa kelleti magát. Hiába. Nem tud versenyre kelni az óriás toronnyal, amely a közepéig eléri azt a magasságot, amely a régi antennának legmagasabb pontja. Igaz, hogy messziről ezt nem lehet megállapítani, sőt, optikai csalódás folytán egyik utitársunk magasabbnak vélte a régi antenna tartóoszlopaikat.

(Szándékosan használjuk ezt a két különféle megjelölést: antennatorony és tartóoszlop. Mert míg a kisadó közepén kifeszített antennáját két oldalról egy-egy oszlop tartja fenn a magasban, addig az új, nagyadó hatalmas tornya egyszerűen az antennát is magában foglalja).

Lakihegy egyáltalában nem hegy, mint ahogyan azt a neve után bárki jogosan hihetné. Még csak a lankás fogalmát sem meríti ki, hanem kifejezetten sík terület. Sőt, mintha úgy tűnnék fel, hogy amikor közeledünk Lakihegy felé, az út kissé lefelé lejt.

A kisadó és a nagyadó.

A hatalmas épület egyik szárnyában a régi 20 kilowattos kisadó szerénykedik, a másik szárnyban a nagyadó szemkápráztató, monstruózus berendezése hirdeti a magyar akarat, fejlődés diadalmát.

Az adó egyik műszaki vezetője készségesen kálauzol végig a termeken s magyarázza az adóberendezés s az egyes gépek szerepét, jelentőségét. Rakétaként röpködnek a szakkifejezések s a laikus ember csak áll, némán, lenyűgözve s beleszédül mindabba, amit lát és hall. Nem is merném megkísérelni, hogy leírjam mindazt, amit vezetőnk mondott. Ehhez magasabb műszaki képzettséggel kell rendelkezni. Megpróbálok azonban csupán főbb vonásaiban érzékeltetni, vagy legalább is megsejtetni ennek az egész technikai csodának nagyszerűségét.

Vezetőnk mindenekelőtt az úgynevezett transzformátorterembe kísért. Itt kezdődik tulajdonképpen az adó munkája: a már meglévő

"Amor Sanctus"

Szent Szeretet Könyve
Középkori himnuszok
latinul és magyarul.

Fordította és magyarázta:
Babits Mihály

Gyönyörű amatőr kötés, ára 230 lei.

Kapható: könyvosztályunkban.

nyersenergiának 30 ezer voltra való felfokozása. Ugyanitt s egyidőben történik az egyenirányítás. A keletkezett, folyton ingadozó váltóáram egyenárammá irányításával érik el ugyanis a hullámok viszonylagos állandóságát. (A magyar rádió állomás hullámingadozása mindössze 2 ezreléket ér el).

Azt ne képzelje azonban valaki, hogy itt valami mooskos, olajtól csöpögő gépekkel állunk szemben! Éppen nem. Tükörfényes itt minden, ragyog a tisztaságtól. S a takarítást — amint vezetőnk mondja — mindössze két ember végzi. S csupán a legkényesebb berendezések tisztítása történik műszaki felügyelet mellett.

A következő helyiség: a kapcsolóterem. Ismét elkápráztatnak a csodálatos, nekünk szerfölött bonyolultnak tetsző berendezések. Vezetőnk magyaráz, fáradhatatlanul: „Ebbe a terembe érkeznek külön vezetéseken a budapesti Studióból kiinduló zene- és beszédfrekvencia. Itt „ültetik rá“ a hanghullámokat az elektromos hullámokra s innen megy aztán a különféle eljárásokkal fokozatosan felfokozott 120 kilowattos beszéd- és zenefrekvencia, mintegy 6—8 milliméteres, párhuzamos huzalon keresztül az antennatoronyhoz, amely azt szétsugározza az éterben. Persze mindez nem olyan rövid és egyszerű, mintahogyan itt elmondottuk.

A bűvös asztal.

Rendkívül érdekes ez az asztal — a vezetőmérnök asztala — amellyel a kapcsolóteremben találkozunk. Első pillanatra közönséges íróasztalnak hisszük. Vezetőnk azonban nem hagy meg bennünket ebben a tévedésben. Felnyitja

A hátszálkát méter magas antennatorony

Nem lenne azonban teljes a kép, ha a hatalmas antennatorony mellett szó nélkül mennénk el. A torony vaskerítéssel körülvett, u. n. csatolóház közvetlen közelében emelkedik. A csatolóház szerepe az, hogy különféle csatolótereken keresztül az adóteremből ideérkező energiát átadja az antennatoronynak. A torony magassága 288 méter s 314-ig meghosszabbítható. Jelenleg 307 méter magasán áll. (Tehát 7 méterrel magasabb az Eifel-toronynál). További meghosszabbítás akkor történnék, ha új hangolás válnék szükségessé. Középső, legnagyobb kiszélesedésénél az átmérője 14.60 méter. A tornyot kitévő, 58 milliméter átmérőjű kötelek szabályos nyolcszögben vannak elhelyezve. Egy szál kötélsúly négyezer kilogramm s a kötélen elhelyezett egy-egy szigetelő 150 kilogrammot nyom. Magának a toronynak súlya 240 tonna.

A torony magasságának méreteit mutatja, hogy a közelmúltban, a torony festési munkálatainál, másfél órát vett igénybe, míg egy munkás feljutott az antenna legmagasabb pontjához.

Az adóállomás hatótávolsága igen nagy.

A bécsi 120 kilowattos nagyadó — mint vezetőnk mondja — félannyi sincsen. A térorösség méréseknél megállapítást nyert, hogy Magyarországnak még azokon a pontjain is, ahol a bécsi adóállomás közelebb fekszik, mint a budapesti — az előbbi sokkal gyengébben fogható.

Érdekes, hogy itt, a torony közelében már annyira telítve van minden magas feszültségű árammal, hogy még a csatolóházat s antennatoronyt övező kerítést is földelni kell. Még így is gyakran látnak esténként elektromos szikrázást a vaskerítésen. Önként adódott ezután a kérdés, hogy vajon hogyan érzik itt magukat égháború esetén?

A válasz meglepő:

— Ebben úgy — mondotta vezetőnk mosolyogva — mint másutt! Legfeljebb, talán néha

előttünk az asztal több részre osztott fedőlapját, amely alatt szintén különféle kapcsolókat látnunk. Mint vezetőnk magyarázta, itt is ugyanazok a kapcsolók vannak elhelyezve, mint a terem más helyén s mint akár a pincében. Ez lehetővé teszi, hogy a vezető mérnök, valamelyes hiba észlelése esetén asztala mellett ülve azonnal kikapcsolhassa az egész üzemet.

Az asztal közepéből egy cső emelhető föl, amelyben — az úgynevezett modulációs készülék segítségével — zöldesszínű elektromos fényhullám alakjában látható s ilyenformán ellenőrizhető a Studióból érkező hanghullámok finomsága. Különösen nagy szerepe volt ennek a készüléknek kezdetben, a nagyadó behangolásánál.

A legtökéletesebb rádióhang.

Vezetőnk elmondja, hogy a hanglemezeket kipróbálták az egyes énekesek hangjának finomságát. Kiderült, hogy legtökéletesebb hangja az olasz Galli Curci híres operanékesnek volt, akinek az éneklésénél jelentkező fényrengések tökéletesen egyenlő hullámokat alkottak, míg a többieknél a hullámok több-kevesebb kilengést mutattak.

Bámulatos az az előrelátás és óvatosság, amellyel az egész adóberendezést elkészítették. Szigorúan tilos például avatatlan kezeknek a kapcsolókhoz nyulni, de ha ezt valaki mégis megtenné, semmi baja sem történnék, mert kívül minden tökéletesen szigetelve van, ha pedig az egyik falon levő, néhány kapcsolót védő üvegajtót kinyitná — a készülék önműködően kikapcsolódik. Ugyanígy: nem történhet például rövidzárlat sem, mert hasonló hiba esetén az egész üzem automatikusan azonnal leáll. Vagy: a pincében elhelyezett hűtőkészüléknek, ha a hűtővíz hőfoka 40-re emelkedett, amely esetben már robbanás fenyegethet — a készülék minden beavatkozás nélkül azonnal leáll. Ezenkívül, minden készülékből kettő van, hogy hiba esetén azonnal bekacsolható legyen a másik s így az adás zavartalanságát és folytatatlanságát biztosítsák.

erősebben hangzanak a csattanások.

— Mindössze kétszer éreztük úgy égháború idején, mintha megrengne alattunk a föld...

...Lassan leszáll az este. A torony tetején izzó, vörös fények gyuladnak, figyelmeztetésül a repülőgépek számára. Az estében még nagyobbra nőtt, óriás-torony sötét kontúrjai fölrajzolódnak a csillagos égre. S miközben az utolsó halászcárdra 12 esztendő cigánvörösmása Straus Duna-keringőjét játsza hamis hangokon — a magyar rádió fellegekhető tornya Magyar Imre gyönyörű magyar muzsikáját röpi szerte a világra.
Fodor Viola.

Az egyetlen átutó könyv a mai Európáról

ARADI ZSOLT

AZ EURÓPAI FORRADALOM

(A mai Európa politikai, gazdasági, világnézeti mozgalmait.)

A német forradalom, a francia átalakulás, a dunavölgyi kérdés, a fasizmus, Oroszország, a külön angó világ, a Baltikum, a Balkán, a kisebbségi kérdés, az európai zsidókérdés, a konferenciák, az európai fiatalság, az európai katolicizmus stb. összefoglaló rajza.

Ára: 70 lei és porto

Kapható az ERDÉLYI LAPOK könyvosztályánál.

HIREK

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Bellődon: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy óra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Suiyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszbelételes magánlevelekre válaszolunk.

IDŐJÁRÁS. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint a várható időjárás a következő 24 órára: déli és délnyugati légáramlás, változó felhőzettel a nappali hőmérséklet csökken. Nyugaton eső, zivatar.

Zürichi zárlat. Párizs 20.20 fél, London 15.11, Newyork 302.62, Brüsszel 71.92 fél, Milánó 26.28, Madrid 41.90, Amszterdam 207.90, Berlin 122.30, Bécs — schilling 57.20, Prága 12.75, Varsó 57.92 fél, Belgrád 700, București 305.

A király ebédre hívta Jorgát és feleségét. București. Saját tud. Jorga és a felesége tegnapelőtt a királynál voltak ebéden. Az uralkodó ebéd után hosszan tanácskozott a volt miniszterelnökkel.

Felfüggesztették állásától Dumitrescu csendőrtábornokot. București. Saját tud. A hadügyminiszter elrendelte Constantin Dumitrescu tábornoknak, a csendőrség volt vezérfelügyelőjének felfüggesztését. A rendelkezés a hadbíróági eljárással van kapcsolatban, amelyet különféle szabálytalanságok vádjával indítottak a volt csendőrtábornok ellen.

Az igazságügyminiszteriumnak nincs törvénytelenül kinevezett tisztviselője. București. Saját tud. Ma délelőtt Tătărescu elnökle alatt értekezlet volt a belügyminiszteriumban, amelyen a szakminiszterek és az ország összes vármegyei prefektusai vettek részt. A tisztviselői kinevezések felülvizsgálásával kapcsolatban tegnap miniszteri értekezlet volt, amelyen Antonescu igazságügyminiszter kijelentette, hogy az igazságügyminiszteriumnak nincs egyetlen törvénytelenül kinevezett vagy előléptetett tisztviselője sem s így a rendelettörvény az ő miniszteriumára nem nyerhet alkalmazást.

Hármas halálos ítélet Ausztriában. Salzburgból jelentik: Az esküdtsek a késő esti órákban három halálos ítéletet hozott. Sachsenbach községben néhány héttel ezelőtt titkos robbanószer raktárt találtak, amelyben fegyverek és bombák voltak elhelyezve. Tüzetes nyomozás után kiderült, hogy a robbanószer anyagraktár felállításáért Haslinger Herman 25 éves, Sommer Albert 25 éves és Mösér Gáspár 29 éves segédmunkások a felelősek. A három vádlott beismerése után, az esküdtsek bűnösnek mondták ki Haslingert, Sommert és Mösert és mind a három vádlottat kötél általi halálra ítélték. Késő éjszaka kegyelmi kérvényt küldtek táviratilag a kabinetirodához és ha ott nem döntenek kedvezően, még a hajnali órákban kivégzik a három nemzeti szocialista munkást.

Kivándorolnak a törökök Bulgáriából. București. Saját tud. Az utóbbi időben tömegesen vándorolnak be a bulgáriai törökök Románia területére. A kivándorlókat Constanța-ban összpontosították és hajón küldik Törökországba. Abdulah Sufi bej, Törökország bucaresti követe Dobrudzsába utazott, hogy a kivándorlás okairól tájékozódást szerezzen és utasításokat adjon egy több mint 300 főből álló kivándorló csoport továbbszállítására.

Dr. Kárpáti Pál

A szeretet apostola

Szent Vince, minden idők egyik legnagyobb szentje e könyv tárgya. A nagy szent karitatív működésével és annak módszerével ismert meg.

Amateur-kötés, 224 oldal.
Ára 60 lei és portó.

Kapható:

az Erdélyi Lapok könyvosztályánál

Az agrárreform után kiosztott házhelyek árát nyolc nap alatt ki kell fizetni. Carei (Nagykároly). Saját tud. Még az általános agrárreform munkálatai idején a város határában egész új városrészek keletkeztek a gróf Károlyi-család kisajátított birtokain, azonban a legtöbb házhely ára még nincs kifizetve. A vármegyei pénzügyigazgatósághoz rendelet érkezett a minisztériumból, hogy mindazok, akik a földosztás idején házhelyekhez jutottak és a vételárát még nem rendezték, nyolc napon belül kötelesek befizetni az esedékes illetéket az állami adóhivatalba, mert ellenkező esetben megfosztják őket jogaiktól és házhelyeiket az újonnan jelentkező jogosultaknak adják át; tekintet nélkül arra, hogy a tulajdonosok építettek e házat reá, vagy sem. Azok, akik időközben elköltöztek a város területéről és a vételárral adósok maradtak, minden eljárás bevezetése nélkül elvesztették birtoklási jogukat.

Cáfolják Stalin betegségét. Moszkvából jelentik: Néhány nappal ezelőtt az európai sajtóban olyan hírek terjedtek el, hogy Sztalin súlyosan beteg és nem biznak életbenmaradásában. Moszkvából most erőlyesen cáfolják a hírt.

Vihar az oradeai tanácsban, egy házvételi panama körül. Hatalmas vihar rázta meg az oradeai ideiglenes bizottság ülését. Tóth Sándor, a technikai ügyosztály főnöke javasolta, hogy a város 1 millió 500 ezer leiert vegye meg Weisz Sándor Tache Ionescu (Körös) utca 1 szám alatti házát. Előzőleg Weisz azt kérte, hogy házára két emeletet húzasson, de városépítési szempontból ezt meg kellett tagadni. Dr. Dancea Jakab tanácsos felháborodva fejezte ki csodálkozását, hogy a házvétellel a tanács elé mert Tóth állni, pedig jól tudja, hogy nincs a városnak ilyen szükségtelen kiadásokra pénze. Erre Givulescu tanácsos bedobta a bombát, hogy Weisz neki 50 ezer lei baksist ajánlott, ha a házat a várossal megvételi. Ma az oradeai tanácsban megvesztegetésről nem tanácsos beszélni, s most is kitért a vihar, úgyhogy Negulescu tart. tábornok, elnök alig tudta a kedélyeket lecsillapítani. A tanácsosok egyrésze a vétel mellett, másrésze a vétel ellen van. Lapunk zártkör a gyűlés még tart, a legteljesebb egyet nem értésben.

Mexikóban falvakat döntött össze a földrendés. Mexikóból jelentik: Az elmúlt napon hatalmas erejű földrengés vonult Mexikón keresztül, amely Junisco vidékén három falut teljesen elpusztított. Összeomlott házak romjai alól eddig kilenc halottat és kétszáz sebesültet emeltek ki. Rengeteg halottra és sebesültra számítanak.

Lázító cikkért öthónapi elzárás és 20 ezer lei pénzbüntetés. Oradeán két év előtt néhány hónapig megjelent egy Déli Hírlap című egylees újság, amelybe Bartha László 1932 január 20-án „Bankigazgató fia, mint kommunista” címen azt írta, hogy Budapesten egy letartóztatott kommunista társaság vezére egy ottani bankigazgató fia volt. A cikkben támadta a pesti rendőrséget és azt írta, hogy Romániában a mai társadalmi bajok mellett „csak a kommunizmus segíthet”. Bartha ellen az oradeai ügyészség a Marzescutörvény alapján vádat emelt és a cikkírórt az oradeai törvényszék kommunista izgatásért pénteken öthavi börtönrre, húszezer lei pénzbüntetésre és háromévi politikai jogvesztésre ítélte azzal, hogy a pénzbüntetést hathavi fogságra lehet átváltoztatni. A vádlott felmentéséért, az ügyész súlyosbíttatásért fellebbeztek.

Kitüntették cserkészek Magyarországon. Budapestről jelentik: A cserkészek egyik törvénye szerint, a cserkész, ahol tud, segít s a szolgálatkészség legszebb példái kétségkívül azok, amelyek arról tanuskodnak, hogyan mentettek meg cserkészek életveszélyben forgó embereket. Eddig közel 200 cserkészt tüntettek ki az életmentő cserkész kitüntetéssel s most legutóbb a következő cserkészeket jutalmazták vele, bátor magartásukért: Kovács György sashalmi öreg-cserkészt tüzből való mentésért, Kovács József hatvani rajvezetőt, megvadult lovak elől való mentésért, Schönfeld Károly községi cserkészt, fudoklónak uszva végzett kimentéséért, Buday János fegyverneki cserkészt, megvadult lovak megfékezéséért, Trakberg István sárospataki segéltisztet vízből való kimentésért és Hajós Ferenc budapesti őrsvezetőt csónakkal végzett életmentésért. A Heroldo de Esperanto kölni hetilap legutóbbi számában egy magyarországi uttleírásal kapcsolatban nyilvános köszönetet tolmácsol egy ismeretlen magyar cserkésznek és több társának. A cserkészek egy külföldi társaság Vác közelében fölborult motorcsónakját helyreállították, a vízbeesett utasokat kimentették a vízből. Amikor a motorcsavartól megsebesült cserkésznek és társainak meg akarták köszönni a segítséget s a nevüket kérdezték, csak ennyit feleltek: Magyar cserkészek vagyunk, amit tettünk, kötelességünk volt.

„Szeressétek egymást!”

Liénart, Lille bíborosa, szeptember 21-re zárandoklatot hirdet Lourdesbe, amelyre első-sorban is azokat hívja meg országhatárokra való különbség nélkül, akik a világháború alatt a frontokon harcoltak. Felhívásának érdekes mondata: „Szeressétek egymást!... Ezeket a szavakat akarjuk mi minden országba szétvinni és kényszeríteni akarjuk a népeket, hogy meghallják és egyetlen gondolatnak tekintsék, amely a világot még meg tudja menteni”.

Kifosztották Andrányi báró lakását. Aradról jelentik: Andrányi Lajos báró, nagykereskedő és földbirtokos lakását, amíg a család vidéki nyaralójában tartózkodott, ismeretlen tettesek kifosztották. Még nem állították össze teljesen a lakásból elvit értékeket, csak annyi bizonyos, hogy minden ékszert s ruhát elvittek. A házban a cselédség tartózkodott s több jel van arra, hogy az egyik női alkalmazott engedte be a tolvajt a lakásba. Ezt a gyanúsítottat őrizetbe vették.

Terjed a vörhenyjárvány Bucurestiben. Saját tud. A csütörtöki nap folyamán Bucurestiben 251 skarlátbeteget tartottak nyilván. Ezek között 28 volt új megbetegedés. A járvány tehát terjed.

Megszüntetett sajtóper. Kora Endre, mint a „Szatmári Ujság” munkatársa, 1932-ben több cikket írt a revízióról. Egyik cikkében lekötölte a Calendarul című bucaresti lap alapján egy olasz szenátor revíziós térképét. Az ügyészség izgatás címén emelt vádat Manyák József, a lap szerkesztője és a cikkíró ellen. Az ügyet pénteken tárgyalta az oradeai törvényszék és a két vádlott ellen az amnesztia törvény 172-ik szakasza alapján az eljárást megszüntette.

A tájfun szörnyűségei Japánban. Tokióból jelentik: Japán partvidékén irtózatos erejű tájfun vonult végig, amelynek sebessége százhuszonöt mérföld volt óráként. Falvak omlottak össze, házakat döntött romba a vihar, amely a legnagyobb erővel Osaka és Kijoto környékén tombolt. Sok vonat kisiklott és számos helyen tüzvész keletkezett. A halászbárkák és vitorláshajók, amelyeket a vihar nyílt tengeren ért, csaknem kivétel nélkül elsüllyedtek. A hajók egyébként olyan sűrűn adják le a morse-jeleket, hogy a zürzavarban szinte lehetetlen a segítség. Amerre a tájfun elvonult, huszonöt iskola omlott össze és ezer gyermek került a romok alá. Eddig ötszáz gyermeket sikerült kiszabadítani és ötszáz valószínűleg a romok alatt pusztult el. Avaggi szigetén árvíz több mint száz ember életét vesztette.

Negyven utassal elmerült egy tongerhajó. Londonból jelentik: Itteni lapok jelentése szerint ismét hatalmas szerencsétlenség történt a tengeren. A Ganges torkolatánál, zátonyra futott és erős léket kapva, szinte percek alatt elsüllyedt egy személyszállító hajó, amelynek ötven utasa volt. Negyvenöt utas a tengerbe pusztult.

Bérbeadták az oradeai színház mozi-ját. Oradea város időközi bizottsága pénteken délelőtt a városi színházi mozi bérletét 1934. október 1-től számított három évre, az árlejtési bizottság javaslatára Halmay Lajos volt színházi titkárnak adta ki, 60 ezer lei évi bérért és Halmay kötelezte magát, hogy Janovics Jenő dr volt igazgató 350 ezer leies mozi-gép-adósságát is kifizeti. A tanács utasította Halmayt, hogy a mozielőadásokat október else-jén kezdje meg.

P. Bangha prédikációi

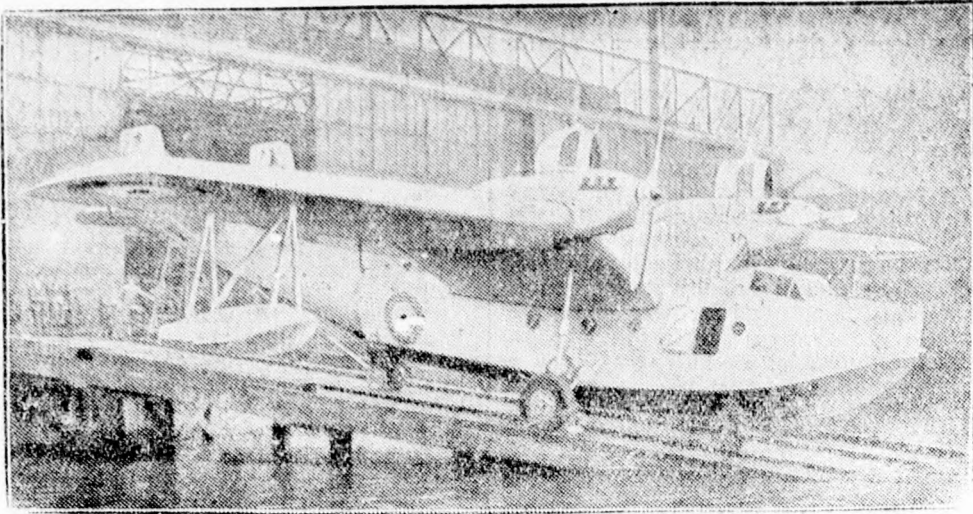
Az organizátornak, apológétának, a katolikus militarizáltság, katolikus sajtó és öntudat terjesztőinek, a pap, igehirdető funkciójában való megmutatkozása az

Örök élet igéi

- I. Az Isten arca
- II. Uram add, hogy lássak.

A két kötet ára:
füzve 150, kötve 210 lei.

Kaphatók könyvosztályunkban

Ujabb angol vizirepülőgép szállott tengerre.

Franciaország és az Egyesült Államok példájára, Anglia is lázasan fejleszti repülőflottáját. A rochesteri hajógyárból a napokban bocsátották a vízre a képünkön látható kétmotoros vizirepülőgépet, amelynek szárnyfelülete husz méter széles.

Ötvenezer lel a buza minimális ára.

A mezőgazdasági kamarák szövetsége a buzaárak emelése és a spekuláció megakadályozása érdekében azzal a kérelemmel fordult a földművelésügyi minisztériumhoz, hogy a buza minimális árát 50.000 leiben állapítsák meg. A földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy a kormány gabonaértékesítő szervei ezentúl ezen az áron vásárolják a búzát a termelőktől. Ez az ár természetesen csak a jóminőségű búzára vonatkozik, míg a gyengébb minőségű búzáért kevesebbet fognak fizetni.

Halálozás. Görgey László 22 éves gyógyszerészhallgató, Görgey Dezső carei (nagykárolyi) gyógyszerész egyetlen fia súlyos bél-operáció következtében a budapesti Rókus-kórházban váratlanul elhunyt. Halálhírére megelőzően az öngyilkosság gyanúját kolportálták a budapesti lapok, bár a beteg erősen tiltakozott a feltevés ellen. Később az operációnál derült ki, hogy a lecsavarodása volt, amin azonban már nem lehetett segíteni. Halála városszerte nagy részvétet keltett.

A lourdesi medencében meggyógyult a béna fiú. Lourdes kegyhelyen újabb csoda történt, amelyről nagy cikkekben számolnak be úgy a francia, mint az olasz lapok. Egy Carlo Barta nevű tizenkétévesztendős kislány győgyült meg, aki gyermekkorától béna volt. A fiú mankókon is csak nagynehezen tudott vánszorogni és zarándokkal Sanremóból együtt ment Lourdesba. A fiú annyira tehetetlen volt, hogy a Vörös Kereszt Egyesület két ápolója kísérte. Ezek tették fel a vonatra és emelték le abból, valamint ők voltak azok, akik a fiút Lourdesban a templom lépcsőjén felvitték. Carlo Barta beleállott a lourdesi medencébe és ott tíz percen keresztül imádkozott. Imája olyan bensőséges volt, hogy a szemében könnyek jelentek. Hirtelen eldobta mankóit, felegyenesedett és ruganyos lépésekkel hagyta el a medencét. A csodálatos gyógyulásnak több ezer zarándok volt a szemtanúja. A fiú már visszautazott Sanremoba, ahol valószínűleg diadalmenettel fogadják. Az állomáson szülei várakoztak rá és boldogan ölelték magukhoz meggyógyult fiukat.

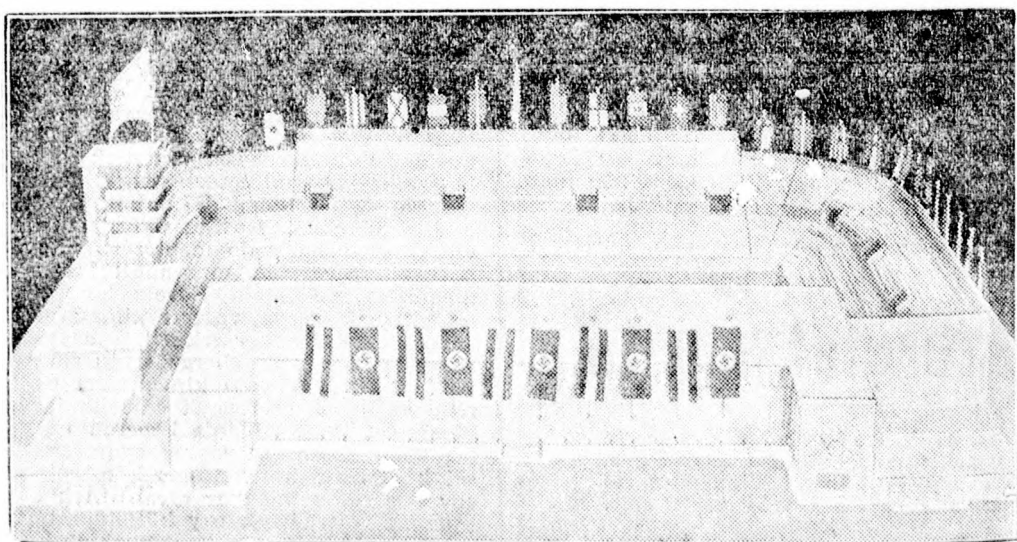
* Az Állami Osztályorszájáték 5-ik osztályának húzási eredményei 1934. szeptember 20-án, a 13-ik húzási napon 2.000.000 leit nyert a 42475 sz. 5.000.000 leit a 32565, 6650 sz. 150.000 leit 74976 sz. 100.000 leit 18616 sz. 40.000 leit 14707, 24232, 27354, 27694, 52935, 55878, 62225, 62380 sz. 20.000 leit 28462, 35244, 38749, 41007, 42928, 44534, 45124, 46911, 47347, 48835, 49999, 56834, 69712, 76255, 79486 számok és még 1672 nyeremény 15.000 és 5500 lel között. Össznyeremények: rendes nyeremények 26195, pótnyeremények 5 db 1.000.000 leies, mozgójutalmak 4 db egy-egy milliós. Kisorsolva 25875 rendes nyeremény. Kisorsolando még 4325 rendes nyeremény, 4 mozgójutalom, 5 db egy-egy milliós pótnyeremény és az 5.000.000 leies nagyjutalom, amely felosztható 5 db 1—1 milliós jutalomra. A húzás szeptember hó 26-ig tart.

Mennyit drágult az élet négy év alatt? A fővárosi piaci árak konjunktúra intézete legutóbb kiadott jelentésében rámutatott arra, hogy az élelmiszerek és a gabonaneműek árai a tavalyiakkal szemben kilenc százalékkal emelkedtek, míg az ipari cikkek húsz százalékkal lettek drágábbak. A megélhetés általában egy harmaddal többbe kerül, mint négy év előtt.

Hivatalos valutaárfolyamok. A Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyama. Az első szám a vételt, a második szám az eladást jelenti: francia frank 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, belga frank 23.50—23.80, olasz lira 8.65—9.20, dollár 99—110, német márka 38—40, holland forint 67—69, cseh korona 4—4.50, magyar pengő 24—26, schilling 23—24, zloty 18.80—19.50, dinár 2.20—2.50 lei.

Egy anya tragédiája. Szabadkáról jelentik: Dr Malissza Géza volt szabadkai magyar törvényszéki bíró, a bácskai magyarság ismert, vezető tagja, családjával együtt rokoni látogatáson volt vidéken, ahol dr Malissza tifuszban megbetegedett. A betegséget elkapta egyik gyermekük is. Malisszáné önfeláldozóan ápolta férjét és gyermekét és sikerült is gondos ápolással megmenteni őket. Ő azonban ugyancsak megkapta a tifuszt és belepusztult.

Az 1936. évi téli olimpiai-versenyek stadionja Garmisch-Partenkirchenben (Felső-Bajorországban).

A képünkön látható modell szerint már megkezdtek építeni azt az óriási „jég-stadiont”, amely az 1936. évi téli olimpiai versenyek színhelye lesz.

* **Aldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe természetű „Ferenc József” keserűviznek már mérsékelt adagokban való használata által is könnyű és hizgúrlést, ugyszintén rendes gyomor- és bél-működést érnek el.**

Dinamittal fel akarták robbantani egy mérnök házat. Aradról jelentik, hogy megdöbbentő dinamiterővel történt szerdán este egy bányamérnök családja ellen. Szkrimanovics Adolf, a Mica társaság Zalatna melletti bányájának mérnöke családjával együtt vacsoránál ült. Hirtelen óriási robbanás reszkettette meg a házat. A család több tagját a földre sodorta a robbanás ereje, az ablakokat betörte, a képeket lesodorta a falakról. A vizsgálat során kiderült, hogy ismeretlen tettesek dinamitt-töltényeket helyeztek el a ház fala alá. Szerencsére ezek a töltények nem voltak elég erősek ahhoz, hogy a házat romba döntse. A nyomozás erélyesen megindult. Azt hiszik, hogy a legutóbbi bérmozgalommal kapcsolatosan bosszú műveként történt a merénylet a bánya mérnöke ellen.

Hét évig élt a brazíliai őserdőben egy angol őrangy. Most érkezett haza Londonba Dyott angol őrangy és felfedező, aki az 1927 óta eltűnt Fawcett angol ezredes nyomait kereste. Dyott alig pihent meg, londoni jelentés szerint, máris újabb felfedező utra készül, Új-Guineába akar hajózni. Beszámolójában azt mondja, hogy meggyőződése szerint Fawcett meghalt. Brazíliai nyomozása alapján erősödött meg ez a véleménye. Fawcettet valószínűleg a „suvas” nevű vad törzsnek a tagjai gyilkolták meg, feltevése szerint azon a módon, hogy barátságosan, élelemmel közeledtek feléje, míg a vadak egy másik csoportja hátulról, orvul fejbütötte. Három évig Dyott pontosan követte azt az utat, amelyen előtte Fawcett járt, csak akkor engedett magának kitérőt, amikor elesége fogytán volt és élelmezert akart szerezni. Négy mértföld távolságra volt attól a helytől, ahol Fawcett megölhetett. Gyalog ez a hely alig közelíthető meg s így legközelebb repülőgépen keresik az eltűnt felfedező nyomait.

Halálra gázolta a musttal telt hordó.

Carei. Saját tud. Megrendítő szerencsétlenség áldozata lett Poszet József 41 éves sanislaui (szaniszlói) kereskedő, aki testvérének, Poszet Antal fűszerkereskedőnek segédkezett a musttal telt hordókat lepincézni. Az egyik már forrásnak induló musttal telt hordó dugóját le szerelés közben a fejlődő gázok kinyomták. Poszet József, hogy a must ki ne folyhasson, a hordó nyílását a tenyerével elzárta. Közben az egyik hordóktól a musttól átnetvesedve, a hordó alól kicsuszott, amely teljes súlyával maga alá temette Poszetet, akinek nyakcsigolyáját eltörte s még a helyszínen, pár perc alatt kinszenvedett.

A bánási gabonapiac. Timisoaráról jelentik:

A bánási gabonapiac teljesen ellenyhult és üzletkötések nem történtek. Ez annak a tartózkodó álláspontnak tudható be, amelyre a malmok és a gabonavásárlók helyezkedtek közel egy hét óta. A 76 kilós timisi új buza 405—410 lei, míg a 77—78 kilós torontáli új-buza ára 420—425 lei. Az ó-tengeri 270 lei, a zab 240 lei, a korpa zsáknélkül 210 lei. Az árpa 240—245 lei, a tavaszi árpa 300 lei, a lóheremag és lucerna különként 35—36 lei, a takarmányliszt zsák nélkül 240 lei, míg a kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 620 lei zsákkal együtt.

Noémi szigetén...

Ada-Kaleh,

a törökvilág hamisítatlan maradványa az Al-Dunán

Irta: Schiff Béla.

Ada-Kaleh.

Csónakunk ott ringatózik a hatalmas Duna kellős közepén. Valóban hatalmas. Valahol eshetett is, mondják, fenn a Kazán-szorosban vagy még feljebb s így ma Orsovánál nyolcszáz-kilencszáz méternyi széles a folyam. Csónakunk ott ringatózik a napfényben csilámló vizen: tőlünk jobbra a meredek, haragoszöld cserjékkel belepített szerbiai hegyek vonala, a bal parton pedig egyre inkább mögöttünk marad a Duna mentén épült kies Orsova. Már csak mint valami álomra gondolok, egy pillanatra, a mai délelőttre: még odahaza, a bánsági metropolisban kezdődött. Reggel még az alföldi rónán száguldott a vonat. De beértünk aztán a caransebesi (karánsebesi) hegyek régiójába. A Munte-k, hegyzarakadékok, vadpatakok, vizesések festői világába. S az egymást követő alagutakba. A gyorsvonati mozdony is kirlódva, prüszkölve kapaszkodott egyre feljebb, majd nagy füttynéssel és tompa dübörgéssel befutott a *Porta Orientalis*ba. A tizenegyszáz méternyi alagutba, amelynek „Ad Orientem” felirását most egyszerű „Porta”-ra változtatták át. S azután már lefelé szaladt a vonat az Al-Duna tájaira... Délben már az orsovai „Imperial”-nak a Dunára kiszökkenő kerthelyiségében ebédeltem s néztem, hosszasan elnéztem a folyamot, a szemközti szerbiai hegyeket, meg a hegyek tövében lévő Tekia nevű kisdud, hallgatag szerb falut.

Es most pirosfezes török evez át velem a Dunán. A szépen kikövezett part kölépcsőzeténél, a grancicsárok épületénél sokáig várakoztunk reá. Ladik volt elég, de török gazdáik elkészálták valahol a városban. Végre előkerült az egyik, a napbarnított, torzborz-képmű Szadik Szalimán: a piros fez alól ibolyaszín vizililium szirma csüng ki, jómaga pedig a víz irányában egykedvű evezőcsapásokkal visz minket hazája: Ada-Kaleh felé. Most hirtelen nagyot billen a csónak. Négy asszony, három gyermek s egy kiránduló úr volt rajta velem s a csónakkal együtt. Összesen tíz személy. Az egyik asszonyunk kedve szottyant az evezésre. Felállt, felkapott egy evezőt: ettől bilent akkorát a iadik. Az asszonyok, mint később hallom, ada-kalehi törökök. Kosarakban üres flakókat hoztak. Bizonyára rumot vittek a szigetről a városba, eladni, holott a „kivitel” tulajdonképpen csak az idegen látogatókat illetné meg. De hát ők is hozzá akarnak járulni a „háztartáshoz”.

Már a Cserna torkolatát is elhagytuk a bal — romániai — parton. Meg egy rakpartot, amelynél a „Breitagne” nevű uszályhajó horgonyzott. S előttünk egyre jobban s egyre szebben bontakozott ki az aldunai táj a maga egyszerűségében, nagyvonulóságában: víz, hegyek — s egyre megnagyobbodott előttünk a sziget. Hatalmas kanvar előtt fekszik, amiért sokáig úgy gondolja az ember, hogy köröskörül három oldalról is part és hegyek övezik s csak erre mifelénk van víziút hozzá. Hosszú, kás, lombos fákkal borított sziget, itt-ott *vár-falak* kandikálnak ki a lombok alól s már látni magas moseáját a karsu minarettel... A sziget alatt, a román parton valami árbócszerű rudra most fehér gömb szökken fel. Ez annak a jele, hogy lejjebb, a Vaskapun hajó fut keresztül. A jelzőállomás összeköttetésben áll a vaskapuival s ha a gömb az árbóc tetején áll, a lefelé igyekvő járműveknek meg kell várniok, míg az a hajó kiért a Vaskapuból. Néha három vagy négy hajó jön egymásután felfelé s az innenső oldalon órákig kell vesztegelni. Amíg csak le nem száll a gömb és így „szabad utat” nem jelez.

— Most aztán felborulunk! — kiáltanak fel románul a török asszonyok a csónakban. Incelkednek a török csónakkal: — Kiváncsiak vagyunk, megmarad-e a virág a fez alatt? Ugyanis: a szigethez értünk, félórai út után. A víz a beléjező szigeten meglörve, rohanó sodródásnak indult. Szulimán barátunk az incelkedésre egykedvűen vállat vont és csakhamar fapallón kikötünk. Arrébb vaszerkezettű kikötőhidat is látni. Emitt, a sziget csüskén, várfal kiszögélése, a víz felől teljesen letöredezték, kikopottak a téglák. Fölöttük messzire ellátható reklámtábla: „Renumita

Fabrica de Rahat Engros si Detail Mehmed Kadri” — s a tábla mind a négy sarkán holdkifli, meg csillag. Hosszu lépcsőzeten megyünk fel, park van itt, csak úgy hemzseg a sok kirándulótól. A lépcsőzeten török fényképész masinája állt egyre-másra a kirándulók, megörökíteni magukat, mint akár Clujon, a Mátyás-szobor előtt szokás. Felszaladunk egy pillanatra a várfalra, a reklámtábla alá: messzi kilátás nyílik innen a Dunára, fel Orsováig — templomainkban odahaza a sok járástól sokszor ugyancsak kivájt, kikoptatott lépcsőket látni, de az mind semmi ahhoz képest, ahogy itt szinte teljesen kikoptak a vársáncra vezető lépcsők.

Indulunk a sziget belseje felé.
— Ugy egy óra múlva tessék visszajönni, — szól utánunk a török csónakos, románul.

Török oázisba értünk a „Megerősített Szigeten”.

— Megijedtem! Mégsem képzeltem volna, hogy Afrika és Ázsia ilyen mélyen belepillantának Európába! Igazán nem vártam, hogy itt mindent oly hajszálnyira ázsiaiisan találjak! Így kiáltott fel I. G. Kohl, korának neves utirajz-írója, aki 1842-ben Drezdában megjelent könyvében Ada-Kaleh-t is leírja. És valóban: hamisítatlan törökvilágot talál itt a szigeten az ember, miniatűrben. A törökvilág utolsó, de eleven, pezsgő maradványát.

A várkapu felé vezet az út, de oldalvást, a fák között valami házikó vonja magára a figyelmet. Nyitott ajtaján át gyertyafény szűrődik keresztül. Közeli meggyünk, egy ravatal kontúrjai. Hiszen ez türbe! Sirkaporna-féle! Felirás is van rajta:

Mormantul
Sf.

Mischin Baba.

Török szentnek sirja, s — mint majd mindenütt — román felirással! A bejárat előtt néhány öntözőkanna. A közelben kut. S a házikóban koporsószerű emelvény. Mekka felé pirosharsony kucsma a koporsón, a fejnél égen a gyertyák. Gazdag aranyhímzésű vörsharsony kaftán van azlán az emelvényre borítva, majd egy gyolcskendő. Azon aprópénz. A türbe őrének szól, akire egy cédula külön felhívja a látogatók figyelmét: tessék adakozni, az őrének egyéb jövedelme nincsen. Török írás a Koránból, berámázva — „szurák” — a falon s a koporsó mellett jobbra-balra gyékények. Az ór valahol kint hever a fűvön. Magamhoz intem. Idősebb török.

— Ki volt ez a Mischin Baba? — kérdem.
— Szent volt.
— Ha szent volt, akkor ezen a helyen halt meg itt, ahol eltemették?
— Ezen a helyen halt meg, uram.
— És ki volt, mégis?
— Arabiából való, atyja császár volt.
— Körülbelül mikor élt?
— Amikor az apja meghalt és menekülnie kellett, harmincöt éves volt. Ide is eljött és ide szokott. Hetvenhét év óta halott.
— Mondja csak, maga ugyebár török. Miért jár akkor fedetlen fővel? Hol a fez?
— Az embert szemelláthatólag zavarba hoztam. Leszította a szemét:
— Hát ilyenkor... kérem... nagy meleg... Kemál pasa újításai ide, a teljesen elszige-

telt Ada-Kahlera is eljutottak!

A türbe közelében lévő másik, egyszerű farácscai bekerített helyre mutattam.

— Az ott Ali Kadri nagybátyjának a sirja, — mondja a török.

Itt hallottam először az Ali Kadri nevet. Pedig: nagy hire vergődött név!

Bazárok tömkelegén

visz át az út. Először is a várkapun kell átmenni. Boltozatos folyosóján végig árusok. Uj bazárt is építenek. A várkapu, az erődítmény a régi világra emlékeztet. Amikor erősen dult, évszázadokig, a török-magyar háborúság. Maga a sziget elnevezése, a török Ada-Kaleh annyit jelent, mint sziget, amelyet megerősítettek. „Megerősített Sziget”. 1689-ben Heister tábornok igen megerősítte, mégis kiostromolták, illetve kiéhezették. Utolsó, jelenleg sok helyt romokban heverő erődjét azután építették a császáriak, amikor a sziget az 1718. évi pozsárovinci békekötés révén keresztény kézre jutott. 1739-ben megint elveszett s a tizennyolcadik század végén két évre ismét császáriak bírták. Ezerhatszázötven méter a hossza, négyöttszáz a szélessége s valóban fontos stratégiai pontot képezhet. Elzárhatja a dunai közlekedést és sokszor el is zárta. Különösen, amikor a környező parti hegyek egyikén az Erzsébet-erőd is fennállt még. Három kilométernyire innen van a „Demir Kapu”, ahogy a törökök nevezték. A Vaskapu. Micsoda hadak jártak már erre! Micsoda flották! Mennyi ágyudörgéstől és mennyi halálhörgéstől visszhangzottak a partok! Orsova-szigetnek is nevezték Ada-Kaleh-t, az erődöt Uj-Orsovának. 1878-ig török parancsnok volt, a lakosok eredetileg kiszolgált török katonákból rekrutálódtak. A török parancsnokság úgy szűnt meg, hogy a törökök a jobb-parton váratlanul útegeket ástak be. A Monarchia erre csapatokkal lepte meg a szigetet és okkupálta. A szultán erre Ada-Kaleh alattvalóit a fennállt osztrák-magyar monarchia védnöksége alá helyezte, a lakosok azonban papíron továbbra is a szultán alattvalói maradtak. Egy közös hadseregbeli tiszt tanácszott ezután a szigeten, mintegy negyven emberrel, tul a parton pedig magyar pénzügyorség. Külön bírójuk volt a szigellakóknak — sokáig, Pasli Sadik aga volt a „mudir”, akít büszkén mutogattak azzal, hogy ő kísérte 1849-ben a hazájukból menekülő Kossuthékat a török táborba. — volt két török rendőrük, akiket a porta fizetett hodszájuk, tanítójuk és imámjuk, papjuk. Maradtak töröknek lapályos, üde török paradicsomban s az idegenekből éltek, akik csodájukra jártak. Török világot látni. Privilegiumaik voltak, cigarettát, kávét, rahatot, gyümölcsöt árusítottak.

Most ugyantaz a nyüzsgő élet, mint annakelőtte. Az alacsony házsorokon végig mindenütt ada-kalehi cigarettá, rahat és különleges bazáraru. Szépművű gyűrűk, karperecek, niptárgyak, cigarettaszípkák, fezek. Es — ez aztán haladás a töröklakta szigeten — mindenütt töltőtollak. Betértem egy bazárba. „Bazar Oriental”. Ilias Gyáfer árusít benne. Különbséget tesz az egyszerű üzlet — amiből negyven van — és az öt „valódi” bazár között. Cigaretét uton-utófélen kapni, tizenháromféle gyártmány van, mind török dohányból. A Cabinet-cigarettá vagy harminc centiméter hosszú, a dohányrész benne tíz centiméter. Három lei darabja. A Dunare-ből husz darab tíz lei. A Bafra husz darab tizenkét lei. Uton-utófélen törökkávét mérnek. Mokkaát. Es egynémely „európai” vendégülöben spricert. A bazáraru főképp német és cseh gyártmány.

— Mi rajzoljuk elő a törökök motivumokat s ezek szerint készítik a gyárak az árut. De legközelebb már igazi török árut kapunk Konstantinápolyból. Ez a narghile — vízi-szipka — Jemenből való. Kétszázhusz lei az ára.
— Maguk még mindig török alattvalók?
— Nem! Román állampolgárok vagyunk.

(Folytatjuk).

Egész könyvtárt pótol a **SPIRAGÓ:**

FELNÖTTEK KATEKIZMUSA

A vallási ismereteknek és kitünőbbnél-kitünőbb predikációs témáknak, előadásoknak valóságos kincseshányája. 13 nyelvre fordították le. Németben eddig 10 kiadás. — A három kötet, nagy nyolcadformában, 1200 oldal, igen szép és áttekinthető nyomdai kivitelben a pénz előzetes beküldése mellett

kötve csak 420.— lei, fűzve csak 360.— lei és portó. Utánvétél 20 leijei drágább

Kapható az **•Erdélyi Lapok•** könyvosztályában.

SPORT

Zavar a válogatottcsapat edzése körül

— Bindeát és Dobayt nem engedte le a Ripensia Bucurestibe —

Tegnap számunkban ismertettük Savulescu őrnagynak, az új szövetségi kapitánynak a tervét a labdarugóválogatott edzéseire vonatkozólag. Megírtuk, hogy az egyesületek tiltakoztak. A tiltakozás nem használt, mire nyílt elégedetlenség, sőt ellenszegülés tört ki. A Ripensia már nem is engedte le a fővárosba Bindeát és Dobayt, a két lerendelt játékost.

Az ügyre vonatkozólag az egyik timisoarai lap a következőket írja:

„A múlt héten a központ Savulescu őrnagyot, a Biroul Federal tagját bízta meg a válogatói tiszttel betöltésével. Az őrnagy néhány hangzatos nyilatkozatában behirdette, hogy igyekszik legalább nyolc többségi nemzetiségű játékost állítani be a lengyelek ellen a jövő hónapban felálló válogatott csapatba, azután máris hozzájárult az előkészítés munkájához. Bár a válogatott mérkőzés csak október 14-én lesz, az őrnagy máris intézkedett, hogy több játékos, közöttük Dobay és Bindea, a Ripensia csatársorának kiválóságai is jelentkezzenek csütörtökön délután Bucurestiben, ahol a Venus erősítik meg egy alkalmi vegyes csapat ellen.

Savulescu őrnagy kénytelen csalódnai, mert a Ripensia vezetősége nem hajlandó a mai mérkőzés céljaira a két csatárt a válogatott rendelkezésére bocsátani. A Ripensia vezetői arra az álláspontra helyezkedtek, hogy miután a mérkőzés csak október közepén van, teljesen felesleges, hogy szeptember huszadikán játé-

kosokat rendeljenek le Bucurestibe. Különben is a Ripensia nem engedheti meg magának, hogy játékosait többszáz kilométert utaztassa kézközben, amikor fontos nemzeti bajnoki mérkőzése vannak.

Savulescu őrnagy tehát hiába várja Dobayt és Bindeát...

A terv ellen foglal állást az egész sportsajtó. A kapitány úr ugyanis az elgondolásánál nem vette figyelembe azt, hogy a játékosok nem egykönnyen hagyhatják ott hetenként négy napig állandó tartózkodási helyüket, azt sem, hogy a hosszadalmas bucaresti út nem éppen használna kondícióiknak s nem számított arra sem, hogy az érdekelt egyesületek, akiknél a játékosok ilyen hosszú időre való lefoglalása súlyos nehézségeket okoz, bizonyára mindent meg fognak tenni a terv megvalósítása ellen. Természetes is az egyesületek tiltakozása, hiszen hetekig megbolygatná a csapatot az, ha válogatott jelöltjeik idejük nagyrészt Bucurestiben kellene töltsék. Savulescu kapitánynak ez az ötlete nem fog beválni s ha megvalósul, több kárt, mint hasznot fog okozni. Az új szövetségi kapitány a romanizálás ismert főzászlóvivője és szakértője, ezen a téren inkább lehet eredményes, mint a bucaresti központosság rosszul elképzelt tervében. A romanizálás ellen senkinek sincs kifogása, de a válogatott csapat „második” feljavítási módja már általános ellenzést szült.

Elutasították a TAC óvását

Bucurestiből jelentik: A Sibiu (Nagyszebenben) lezajlott TAC-Romania mérkőzés előtt a TAC képviselője a bírónál óvást jelentett be amiatt, hogy a Biroul Federal a mérkőzést nem városunkba, hanem idegenbe tűzte ki. A TAC ezt fellebbezés formájában előzőleg már a Consiliul Federal elé juttatta és ennek következtében a bírónál történt óvásnak voltaképpen csak formai jellege volt.

A nemzeti bajnokság bizottsága tegnap elvette az óvást és megállapította, hogy a TAC egyrészt nem fizette le a szükséges óvási díjat, másrészt pedig nem küldte el az ülésre képviselőjét. Ezeknek figyelembevételével a bizottság a TAC óvását elutasította.

Dobay vezet a nemzeti bajnoki góllövőlistán

A nemzeti bajnokságból már 3 csonka fordulót játszottak le. Most közreadjuk az eddigi meccsek góllövőit. A lista a következő:

- 4 gólos: Dobay (Ripensia).
3 gólos: Barbu I. (Gloria-CFR), Matei (Crisana).
2 gólos: Seifert (Unirea-Tricolor), Bindea (Ripensia), Dobra (Gloria-CFR), Attila (CFR Bucuresti), Volodea Valcov (Venus), Colea Valcov (Venus), Palmer (Juventus), Glasz (Chinezul), Zelenak II. (Chinezul).
1 gólos: Calaras (Unirea-Tricolor), Schwartz (Ripensia), Ciolac (Ripensia), Beke (Ripensia), Lazar (Ripensia), Medve (CFR Bucuresti), Tepe-neag (CFR Bucuresti), Barbu II. (CFR Bucuresti), Petea Valcov (Venus), Manole (Venus), Zai-nescu (Juventus), Barlea (Juventus), Kovacs (AMEFA), Glanzmann (CAO), Kovacs (CAO), Bartha (CAO), Török (Chinezul), Zelenak I. (Chinezul), Orza (Universitatea), Ionasiu (Universitate), Surlasiu (Universitate).
Öngólos: Sucitulescu (Unirea-Tricolor) a Gloria ellen, Varjassy (Gloria) a Crisana ellen.

Könyvet adnak ki az olaszok az atlétikai Európabajnokságokról. Rómából jelentik: Az olasz atlétikai szövetség fényképekkel gazdagon illusztrált könyvet ad ki az első atlétikai Európabajnokságokról. A könyv olasz, francia és német nyelven számol majd be a sportvilágnak a bajnoki viadal szépségeiről. Angol nyelven azért nem adják ki a könyvet, mert a szigetország nem küldötte ki versenyzőit a nemzetek nagy viadalára.

718 sportág, Párizsból jelentik: Egy Lavoisier nevű francia sportember hosszas kutatások után összeállított egy statisztikát, amely szerint 718 téle sportág van, illetve ennyire rug a sport különböző megnyilvánulásainak száma. A francia sportstatisztikus azonban erősen belelovalta magát a dologba, ugyanis arra enged következtetni az, hogy például sportnak vette az olaszok makaróni evését is, amit szerinte azok sportszerűen üznek...

Ismét kikapott Kusocinski, a lengyel közép-távfutó világrekordler. Vyhorgból jelentik: Az atlétikai Európa bajnokságok meglepetései közé tartozott hogy a lengyel Kusocinski, aki nemrég világrekordot javított 1500 méteren, egyetlen számban sem győzött. Legutóbb Vyhorgban állott starthoz 1000 méteren, de ismét kikapott a finn Hoppantától mélyszélességgel. A finn futó ideje 2 perc 29.2 másodperc volt.

A finn atléták Berlinben.

A múlt hét legkimagaslóbb sporteseménye volt Európa két legjobb atléta nemzetének találkozója, amely a németek 10 pontkülönbséggel győzelmével végződött. Képünk a finneket az elutazás pillanatában az állomáson ábrázolja.

Aprohírdetések

Aprohírdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb aprohírdetés ára 30 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény).
Cím a kiadóban 10 lel.

Lakás

Háromszobás
alkovos komplett lakás
nov. 1-től kiadó, Oradea,
Str. Simeon Barnitiu 1/a.

Eladó
négy-szobás lakás, Oradea,
Bu. Regele Ferdinand
7/a, háromszobás Taciae
Ionescu 16, nov. 1-re.

Alkalmazás

Fiatalkántor
kántori, segédkántori vagy
kisegítőkántori állást keres
azonnaira. Megkereséseket
a kiadóhivatalba kér.

Shakácsnét
keresek jó bizonyítvány-
nyal. Oradea, Str. Ciorgo-
garu 30.

Oklatás

Láposy Zeneiskola
hegedű, zongora és zene-
elméleti tanszakkal. Ora-
dea, Str. Simeon Stefan
(v. Bethlen-u.) 20.

Különléle

Zongorát
bérbe veszek. Cim. Ora-
dea, Take Ionescu 60.

A kiadóhivatal üzenetei:

Kérésükre ezúton köszönettel igazoljuk az alábbi befizetéseket: Balogh L. Mihaileni, 1934 IX. 30-ig, — Baranyay György, Timişul de Jos, 1934 VIII. 31-ig terjedő időre.

ÉRDEKELT előfizetőinket kérjük, hogy címváltozásokat — az előző cím egyidejű feltüntetése mellett — legalább 3 nappal előbb szíveskedjenek velünk közölni, mert csak ez esetben garantálhatjuk új címükre a lapok idejében való megérkezését.